

שיעורים בספה"ק אור החיים הק'
מכ"ק מרן האדמו"ר שליט"א [313]

אמרי קודש מכ"ק אדמו"ר שליט"א [311] דברות
קודש משנים עברו [34] הרה"צ ר' מנחם מנדל
גולד שליט"א א"ב לובלין פרשת השבוע [1] מדור
הניגונים [7] הרה"ג ר' נח גולדברג משב"ק כ"ק
מרן אדמו"ר שליט"א - עובדות וסיפורי צדיקים
מתלמידי הבעש"ט [437] שיעורים בספר אור החיים
ואלשיך הקדוש - הרה"ג ר' אלימלך שטמר [434]
הרה"ג ר' יוסף חיים גרינולד - פרשת השבוע [435]
הרה"ג ר' יהודה אריה אשכנזי - הלכות [436]

אהל מועד

לדברי תורה וחסידות מרבתינו הקדושים מלעלוב

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שיחת קודש

במעמד 'סיום מסכת נזיר' במקהלות עם קודש

יום רביעי, כ"ב שבט תשע"ח, בני ברק

ויש לומר שפסוק זה, 'ויאמר המן למלך',
רומז לטענת המקטרג לפני הקב"ה, 'ישנו
עם אחד' - רמז לצדיקים הקרויים יחידים,
כדמצינו במסכת (תענית דף י"ו.) היחידים
מתענים, דאפילו הצדיקים ועובדי ה'
מפוזרים ונפרדים איש איש לעצמו, ואינם
שרויים בצוותא ובהתחברות, ואם כן אינם
ראויים להשגחתך בעצמך אלא רק על ידי
מלאך.

וממילא, מה ש'דתי המלך אינם עושים', אם
נכשלים הם לעתים בעבירה, 'אין שווה למלך
להניחם' - לעשות להם הנחה, דהרי גבי
מלאך כתיב 'ולא ישא לפשעכם', שלמלאך
אין את הכוח והיכולת למחול ולסלוח, דזכות
זו היא ביד הקב"ה בלבד, עכ"ד החת"ס.

קבלה טובה נקראת עבודה

על כל פנים, היוצא לנו מזה, הנה התכנסנו
כאן היום לרגל סיום מסכת 'נזיר' שלמדנו
בחבורה, ולימוד זה היה מצוה הנעשית
בציבור וברבים, ובפרט שבל"ג אנו מקבלים
עלינו יחדיו להתחיל כעת ללמוד מסכת
'סוטה'.

וכבר מצינו שקבלה טובה שאדם מקבל על
עצמו נקראת 'עבודה', אף בטרם נתבצעה
בפועל, כדכתיב 'בהוציאך את העם ממצרים
תעבדון את האלוקים על ההר הזה', וכתב
רש"י 'תעבדון אותי על ההר הזה שתקבלו
התורה עליו', הרי שקבלה טובה כשלעצמה
היא עבודה, ואף היא נכללת במה שאמר
הכתוב 'ועבדתם את ה' אלוקיכם'.

ואם כן כאשר אנו מקבלים כעת על עצמנו
בל"ג קבלה טובה, ללמוד תורה יחדיו
בחבורה וברבים, הרינו נכנסים בגדר של
'ועבדתם את ה' אלוקיכם', והרי 'יהודים
ירמוז לס"מ.

שתי שליחויות, כדמצינו אצל אברהם אבינו
שאותו המלאך שבא להציל את לוט לא
היה יכול לבשר את שרה, ואף כאן שליחות
המלאך מוגבלת וקצובה לשליחות אחת,
שמירה על עם ישראל.

מה שאין כן כאשר יהודים עובדים את
בוראם בהתחברות ובצוותא חדא, אז אפילו
אם אין עבודתם מובחנת ומשובחת ביותר,
מכל מקום הן קל כביר לא ימאס, והקב"ה
עצמו מנהיגם ומשפיע עליהם מטובו, ואז
בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך
וברכתך, ולא זו בלבד אלא שכל פרט ויחיד
זוכה במצב כזה להשגחה פרטית ממעל.

וזהו הפשט באלו הפסוקים, אם שמוע תשמע
בקולו - לשון יחיד, אם ישראל יעבדו את ה'
בנפרד, כיחידים, אז לא יהיה כי אם 'ואיבתי
את אויבך וצרתי את צורריך', הם אמנם
ינצלו משונאיהם אבל לא יותר מזה, והטעם
כי מלאכי ילך לפניך, ומלאך אינו יכול
לעשות יותר משליחותו המוגבלת.

אבל אם 'ועבדתם את ה' אלוקיכם', אם
תעבדו את ה' בציבור ובחבורת מצוה, ביחד
ובהתחברות, אז אני אבוא אליך וברכתך,
הקב"ה עצמו יבוא וישפיע ברכה עד בלי די
וכדמסיים הפסוק 'והסירותי מחלה מקרבך,
לא תהיה משכלה ועקרה וגו'', שבמצב כזה
מובטחת לכל יחיד ויחיד ברכה והשגחה
פרטית.

ישנו עם אחד

ביסוד זה מוסיף החת"ס לבאר הפסוק
'במגילת אסתר', 'ויאמר המן למלך ישנו עם
אחד מפוזר ומפורד בכל מדינות מלכותך,
ואת דתי המלך אינם עושים, ולמלך אין שווה
להניחם', דהנה ידוע שסתם מלך במגילה
הוא רמז למלך מלכי המלכים, והמן סתם
ירמוז לס"מ.

בפרשת השבוע כתוב "הנה אנוכי שולח מלאך
לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום אשר
הכינתי, הישמר מפניו ושמע בקולו, אל תמר
בו, כי לא ישא לפשעכם כי שמי בקרבנו, כי אם
שמוע תשמע בקולו ועשית כל אשר אדבר
ואיבתי את אויבך וצרתי את צורריך, כי ילך
מלאכי לפניך, וגו', ועבדתם את ה' אלוקיכם
וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה
מקרבך, לא תהיה משכלה ועקרה בארצך, את
מספר ימך אמלא" (שמות כג, כ-כו)

ה'חתם סופר' בדרשות (לערי"ח אדר תקס"ד) עמד
על הבדל הלשון בפסוקים אלו, דהנה
בתחילה נקט הכתוב בלשון יחיד לשמרך
בדרך, וצרתי את צורריך, ולאחר כמה
פסוקים כתיב בלשון רבים, ועבדתם את
ה' אלוקיכם, ולאחר מכן שב הכתוב ללשון
יחיד, וברך את לחמך ואת מימך, והסירותי
מחלה מקרבך, לא תהיה משכלה וכו' את
מספר ימך אמלא.

ועוד דקדוק יש דבתחילה נאמר שהמלאך
הוא זה שישמור ויסייע לעם ישראל, 'כי
ילך מלאכי לפניך', אמנם לאחר מכן כתיב
ועבדתם את ה' וברך את לחמך, והסירותי
מחלה, את מספר ימך אמלא, והיינו שהקב"ה
בכבודו ובעצמו יעשה כן, ולא על ידי מלאך,
ויש להבין השינוי מתחילה ועד סוף.

ומבאר ה'חתם סופר' ביסוד גדול, כי חילוק
והבדל גדול יש בין עבודת ה' הנעשית על
ידי כל יחיד בפני עצמו בביתו, לבין עבודה
הנעשית בהתחברות, שידברו יראי ה' איש
אל רעהו ויעשו לזה חברה וכדומה. כי אם
כל אחד עובד את ה' בנפרד בביתו, אפילו אם
יהיו ישראל כולם צדיקים, וכולם שומרים את
התורה, אזי כל הנהגתם היא על ידי מלאך.

והנה מלאך ה' חונה סביב ליראיו ומחלצם
בעת צרה, אבל אין בכוחו להוסיף ולהשפיע
עליהם ברכה, שהרי אין מלאך אחד עושה

מחפשים תדיר סגולות להיוושע בבני חיי ומזוני, כל איש והצטרפויותיו, והנה השי"ת מבטיחנו כי כאשר 'ועבדתם את ה' אלוהיכם' - כאשר נקבל ע"ע לעבדו בצוותא ובחבורה, בזכות זה 'וברך את לחמך' - מזוני, 'והסירותי מחלה' - רפואות, 'לא תהיה משכלה ועקרה' בני, 'את מספר ימיך אמלא' - חיי, שעל ידי זה יזכו לכל הברכות והישועות.

מצויים אנו כעת בסיום מסכת 'נזיר' שנלמדה ברבים ובחבורה, עבודת ה' אלוהים ברבים, ואנו גם מקבלים על עצמנו יחדיו להמשיך ללמוד יחד בל"ג מסכת 'סוטה', והרי זו ממש בחינת 'ועבדתם' ברבים ובהתחברות, ויהי רצון שנזכה לכל המשך הברכות המובטחות בתורה, בבני חיי ומזוני רווחי.

ורב שלום בנייך

והנה סיימנו עתה מסכת 'נזיר' המסתיימת בדברי התנא רבי אלעזר דאמר בשם רבי חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר 'וכל בניך לימודי ה' ורב שלום בניך'. והנה 'הדרך' זה נמצא בעוד ארבע מסכתות בש"ס שמסתיימות אף הן במימרה זו, ברכות נזיר יבמות כריתות, ודורשי רשומות נתנו בהן סימן שהן ראשי תיבות בנייך, ה'רב שלום' נמצא בבנייך, ויש להבין במה נתייחדו דווקא מסכתות אלו בעניין השלום. וראיתי ב'ערוך לנר' שביאר דהנה יש ארבע מיני שלום בעולם, שלום בין הקב"ה לאדם, שלום בין אדם לחבירו, בין איש לאשתו, בין גוף לנשמה, וארבע מסכתות אלו כל אחת מהן רומזת לסוג אחד של שלום. מסכת ברכות עוסקת בענייני ברכות תפילה וקריאת שמע שעניינם לאחד את האדם עם בוראו בכל ענייני חייו, וזהו השלום הראשון. מסכת יבמות עניינה שלום בין אדם לחבירו, כי הייבום הוא להקים שם לאחיו לעשות חסד עם המתים. ומסכת נזיר רומזת לשלום בין איש לאשתו, כמו שמצינו למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה שמי שרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין שעושה פירוד בין איש לאשתו, ונזיר מורה על שלום בין איש לאשתו.

ומסכת כריתות עניינה הוא שלום בין גוף לנשמה, ומבאר ה'ערוך לנר' באריכות דהנה מבואר בחז"ל שהתועלת בקיום המצוות בעוה"ז הוא ליתן קיום לנפש הבהמי שבגוף לבל יכלה גם אחר הפרד הרוח החיים ממנו, ושיהי' קישור תמידי בין הנפש השוכן בארץ ובפרט על הקבר ובין הרוח אשר משכן כבודו בגן עדן התחתון ובין הנשמה אשר משכנה בגן עדן העליון אשר על כן מתפללים על הקברים, ובזה הדרך - ע"י הקישור הזה ישוב לעת התחייה הרוח אל הגוף ויחיו יחדיו.

אבל כשיחטא האדם בעבירה שחייב כרת, אז נכרת הנפש מן רוח ונשמה, כדכתיב גבי כרת 'ונכרתה הנפש ההיא', ועי"ז לא בלבד שכל ימי חייו על הארץ אין עוד קישור בין נפשו

הבהמית ונשמתו האלקית, אלא גם אין לו תקוה שיקום בתחיית המתים ויאבד נצח. ולכן ענין מסכת כריתות היא השלום הרביעי, לעשות שלום בין גוף ונשמה בעוה"ז ובעוה"ב, שיישמר האדם מאותן עבירות שחייב כרת עליהם, שגורמין פירוד ביניהם, ואם חטא ונכשל בהן, מבארת מסכתא זו איך יביא קרבן וישוב מחטאו, למען ישוב ויאור בקרב נפשו נשמתו נר ד', עכ"ד ה'ערוך לנר'.

ימחה שמי על המים

והנה עתה הולכים אנו ללמוד מסכת 'סוטה', שמתוך עניינה למדנו שיותר חשוב לפני הקב"ה שיישמר השלום בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו, עוד יותר מהשלום בינו לבין האדם, דהרי אמרה תורה לגבי מי סוטה (סוכה ג:) מוטב שיימחה שמי שנכתב בקדושה על המים, כדי לעשות שלום בין איש לאשתו. ואף כי לפי האמת ודאי אין מעשה זה פוגע בשלום בין האדם לבוראו, שהרי הקב"ה עצמו ציוה למחוק את שמו, אך מכל מקום חזינן שבמצב כזה נדחה כבוד שמים בבחינה מסוימת, מפני השלום בין איש לאשתו.

והנה בעניין התנהגות האדם עם הבריות יש יסוד גדול ב'חתם סופר' בדרשות (לד"ר אלול תק"ע) ואולי כבר הזכרנוהו פעם אך כדאי לחזור עליו שוב, דהנה כתיב 'צדיק ה' בכל דרכיו', משמע שהוא משפט צדק ולא לפני משורת הדין, ומיד לאחר מכן כתיב 'וחסיד בכל מעשיו' משמע לפני משורת הדין, והרי זה תרתי דסתרי.

אלא מבאר החת"ס וכותב בזה"ל 'והשתא אומר אני', דבתחילת דינו של אדם בשמים, עוד בטרם שוקלים את מעשיו בין אדם למקום, המצוות והעבירות, 'ושב הקב"ה ודן כיצד התנהג אדם זה עם חבריו ורעיו, האם התנהג עם לפני משורת הדין, האם ריחם עליהם והיטיב להם, או לא.

ובמשפט זה יושב הקב"ה ודן ללא שום ויתור לפני משורת הדין, אלא לפי אמת הדין. לאחר משפט זה, אם נמצא שאותו אדם אכן התנהג עם חבריו לפני משורת הדין והיה מעביר על מידותיו, אזי גם הקב"ה דן אותו בעניינים שבין אדם למקום, בעסקי תורה ומצוות, לפני משורת הדין.

וזהו שנאמר תחילה 'צדיק ה' בכל דרכיו', היינו הדין הראשון בו נבדק האדם אם התנהג עם חבריו בנועם ובסלחנות, וכאמור שבדין זה אין כל ויתורים והוא מתבצע לפי שורת הדין, ואחריו, במידה ונמצא שהאדם התנהג לפני משורת הדין אזי 'וחסיד בכל מעשיו' שאז גם הקב"ה נוהג בו לפני משורת הדין.

אין זה כלל בכל מקום

אמנם צריך לדעת שמה שמצינו לגבי סוטה ימחה שמי וכו' אינו כלל בכל מקום, לא

בכל עניין ומצב מותר לדחות כבוד שמים ולהעדיף את השלום בין אדם לחבירו, זוהי סוגיה עמוקה וההכרעה בה קשה ביותר. דהנה בגמרא סוטה (טו.) תניא ונקתה ונזרעה זרע - שאם הייתה עקרה נפקדת דברי רבי עקיבא, אמר לו רבי ישמעאל אם כן יסתרו כל העקרות וייפקדו כו', אם כן מה תלמוד לומר ונקתה ונזרעה זרע, שאם היתה יולדת בצער יולדת בריוח, נקבות יולדת זכרים קצרים יולדת ארוכים שחורים יולדת לבנים. והקשו שם בתוס' (ד"ה אמר) אם כן לימא ליה רבי ישמעאל לנפשיה יסתרו כל יולדות בצער ויילדו בריוח, ונשאר התוס' בצ"ע, ונאמרו כמה תירוצים במפרשים על קושייתם.

והרה"ק ר' פנחס מקאריץ ז"ע תירץ דהנה באמת קשה להבין דברי הגמ', אטו ברשיעי עסקינן, וכי למה נעלה בדעתנו שאשה כשרה תלך ותעשה דבר כזה בכוונה תחילה, שתסתתר ותיחשד ותגרום למחיקת שם שמים, אלא העניין הוא שאכן היה מקום להתיר לעשות כן.

דהנה קיי"ל להלכה שאם אדם שהה עשר שנים עם אשה ולא ילדה עליו לגרשה, ואם כן מותר היה לכל עקרה ללכת ולהסתתר בכוונה תחילה כדי להיפקד בבנים אף שהדבר גורם למחיקת השם, שהרי כבר התירה למחוק השם אצל סוטה כדי לעשות שלום בין איש לאשתו, וכדמפרש רש"י שלא יתגרשו, ואם כן אף היא מותרת לעשות כן, כדי שלא יצטרך בעלה לגרשה מחוסר בנים. אכן טענה זו נכונה רק לגבי עקרה שטרם נפקדה בבנים, שעבורה יש היתר זה. וזהו שהקשה רבי ישמעאל לרבי עקיבא לשיטתך ששתיית מי הסוטה מהני לפקידת עקרות, אם כן כל העקרות יסתתרו כדי לשתות מים אלו, אבל לשיטתי לא קשיא כי ליולדת בצער אין שום היתר להשתמש בסגולה זו ולמחוק את השם כדי להקל ולהטיב עם עצמה, ומכיון שכך אין לחוש שכל יולדות בצער יסתתרו, עכ"ד הרה"ק מקאריץ.

ועולה מדבריו שאמנם יש מקומות שבהם 'ימחה שמי על המים', אבל הדבר לא נאמר בכל מקום ולא לגבי כל עניין, ויש לדעת ולשקול היטב אימתי נאמר כלל זה ואימתי לא, לא תמיד אפשר ומותר לעשות חשבונות אלו.

"קשה מאוד שקל ופלס הזה"

ובאמת ב'חתם סופר' הנ"ל שהזכרנו קודם, הביא דברי הגמ' (ראש השנה י"ז ע"ב) אמר רב חנינא אליה וקוץ בה נושא עוון ועובר על פשע יכול לכל, תלמוד לומר לשארית נחלתו למי שמשים עמו כשיריים.

ומקשה ה'חתם סופר' היכי סלקא דעתך דהגמ' שכוונת הפסוק שהקב"ה מוחל לכל, הרי כבר על רישא דקרא דרשו חז"ל 'למי נושא עוון למי שעובר על פשע', היינו

שהקב"ה מוחל למי שמעביר על מידותיו ומוחל לאלו האנשים שפושעים נגדו. ועוד קשה מה קוץ הוא זה, דיו שיזכה אדם אם יהיה ענותן ושפל דרך שימחול לו הקב"ה עוונותיו.

אלא אומר החת"ס כלל גדול, לאדם אין ראוי להיות מעביר על מידותיו אלא כאשר מדובר בצדיקים המשימים עצמם כשיריים, אבל לא לרשעים. אדם המוחל ומעביר על מידותיו ללא שום אבחנה גם כלפי רשעים גמורים המחללים כבוד ה' ועושים נגד רצונו, אדם כזה אף הוא אינו רצוי בשמים.

וזהו שאמרה הגמ' נושא עוון למי שעובר על פשע, יכול לכל, היינו לאדם שעובר על פשע ומעביר על מידותיו לכל בני האדם, לזה אמר 'לשארית נחלתו' - הקב"ה אינו נושא עוון אלא למי שעובר על פשעי אותם בני אדם המשימים עצמם כשיריים, אבל העובר על כל פשעי כל בני אדם, רשעים כצדיקים, אין הקב"ה מעביר על פשעיו.

ומסיים החת"ס וז"ל "וזה הוא אליה וקוץ בה כי קשה מאוד שקל ופלס הזה לשום מאזני משפט למי אעבור על פשעיו ולמי לא אעבור". והיינו ששאלה זו, אימתי יש למחול למען השלום בין אדם לחבירו, ואימתי יש לעמוד בתוקף על כבוד שמים ולא להעביר ולהתחשב בכבוד בני אדם, זוהי אחת

השאלות הקשות ביותר, וצריך מאזניים ומשקל כדי להכריע בה.

לא רצה להכריע בשאלה זו

וזה עתה בהיותנו בז' שבט בפולין בעיירת לעלוב, סיפר לי יהודי אחד מאמריקה שהיה נוהג למסור שיעור בבית מדרש של קהילה אחת. באותה שעה ישב בבית מדרש גם רב ביהמ"ד ואמר שיעור נוסף לשומעי לקחו. והנה משום מה אירע שאצל אותו יהודי התרבו ספסלי, מיום ליום רבו השומעים, ואילו אצל הרב התמעטו שומעי השיעור הלך וחסור, והיה הדבר ניכר ביותר, והתחיל היהודי הזה לחשוב לחדול ממסירת השיעור, כדי שלא לגרום חלישות הדעת לרב.

ברוב לבטיו התקשר לכ"ק מרן אאמו"ר זי"ע ושאל אותו כיצד עליו לנהוג. וסיפר לי אותו יהודי שאאמו"ר זי"ע התחיל ללבן עמו הצדדים לכאן ולכאן כמה פעמים, ואמר לו כך, "הבה ונראה, אם תקפיד על חלישות הדעת של אותו יהודי - הרי תגרום ביטול תורה דברים, ומאידיך אם תגרום ביטול תורה דברים - תמנע חלישות הדעת מיהודי".

וחזר אאמו"ר על מילים אלו כמה פעמים שוב ושוב, כשהוא מבטא מפיו את צדדי השאלה בזהירות יתרה, עד כי מרוב יראה

לא רצה להכריע לו בשאלה גדולה זו, ואמר לו ללכת ולשאול דעת תורה.

והן הן דברי החת"ס הנ"ל "וזה הוא אליה וקוץ בה כי קשה מאוד שקל ופלס הזה", והיינו שכאשר מתעוררת שאלה בעניינים אלו, כאשר על כף אחת עומד כבוד שמים, ועל הכף השנייה מוטל עניין של כבוד הבריות, של בין אדם לחבירו, זוהי שאלה גדולה שאי אפשר להקל בה ראש, וצריך מאזני משקל ורוחב כתיפיים כדי להכריע בה.

וזה וודאי שהיכן שאין ספק בנידון, אז פשיטא שיש להיזהר בכבוד הזולת וחלילה לא לגרום חלישות הדעת לשני, אלא אפילו כאשר סבורים שמדובר בכבוד שמים וחובת השעה דורשת לא להתחשב בכבוד הבריות, גם אז אומר החת"ס סופר 'ש'אליה וקוץ בה', שעלינו לדעת שזוהי שאלה שהכרעתה קשה ביותר, ויש צורך בדעת תורה כדי להחליט בעניינים ושאלות כאלו.

השי"ת יעזור שבזכות סיום מסכת זו אשר למדנו בצוותא וברבים בבחינת 'ועבדתם את ה' אלוהיכם', יתקיים בנו ההבטחה 'את מספר ימיך אמלא' ונזכה כולנו לבני חיי ומזוני רוויחי בבריות גופא, והנה אמרו ז"ל 'אין ישראל נגאלים עד שיהיו באגודה אחת', ויהי רצון שבזכות לימוד זה בצוותא ובחבורה נזכה בקרוב לגאולה שלמה.

יטע בהן אדר

ראש חודש אדר א' - בהיכל ישיבתנו הק' מתיבתא דרבי שמעון

עקרה הוא רמז לעניין התפילה כדמצינו שאמרו חז"ל על הפסוק 'לא יהיה בכך עקר ועקרה' - שלא תהא תפילתך עקרה, כי רבים בני שוממה - פירוש התפלות אשר אתה סובר שהם שוממים עושים פעולות גדולות יותר מראייתך הגשמית.

על כל פנים, אם יהודי היה חושב מהי תפילתו של יהודי, מה היא פועלת בשמים, איזו השפעות היא מביאה לו, בוודאי לא היו מזלזלים אלא היו מחשיבים אותה הרבה יותר, 'מוואלט זיך מער גענומען'.

ומאחר שהראינו לדעת שיום זה, ראש חודש אדר, הוא יום המסוגל לעניין זה, להתפלל ולבקש מהשי"ת, וגופא בטר רישא גריר' כל החודש נמשך אחר ראשו, וכאשר ב"ה ראינו היום כאן את התפילה המרוממת בישיבה, 'אזא תפילה, אזא קאכעניש, מיט א געשמאק, מיט התעוררות', כך תמשיכו בעז"ה כל החודש בהתעוררות יתרה.

והשי"ת יעזור שבזכות זו שנתפלל כראוי, מתוך אמונה שלמה שהתפילה עומדת ברומו של עולם ופועלת למעלה, והרי יהודים זקוקים לישועות רבות בענייניהם, בזכות זו נזכה לכל ההשפעות טובות, ותזכו כולכם להתעלות בתורה ויראת שמים.

אם הוא מתעורר כדבעי אזי הוא זוכה לשפע רב, ואם ח"ו התעוררותו חלשה, אזי גם ההשפעות נחלשות, וכשאין בכלל התעוררות מצד האדם אז רחמנא ליצלן ח"ו. ה'תולדות' מביא מהבעש"ט הקדוש על דברי הגמרא (ברכות ו, ב) מהו שנאמר 'כרום זולת לבני אדם', אלו דברים העומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בהן, וברש"י שם פירש 'ברומו של עולם - כגון תפילה שעולה למעלה'.

ומהו באמת הגורם לזה שבני אדם מזלזלים בעניין התפילה, ביאר הבעש"ט כי הא גופא שהתפילות עומדות ברומו של עולם הוא הטעם לזה, כי אכן התפילות סלקי לעילא ופועלות בשמים לאין שיעור והשגה, אך דא עקא שכאן, בהאי עלמא, אין בני האדם רואים תמיד את פעולתם ותוצאותיהם, ועל כן אינם מחשיבים ומזלזלים בכוחה של תפילה. אילו היו האדם חושב ומעלה בדעתו איזה כוח עצום יש בתפילותיו, מה נעשה ומתחולל למעלה כשהוא מתפלל, אז ודאי לא היה מזלזל בהם ח"ו.

וה'דגל' מביא אף הוא מאמר זה בשם זקנו הבעש"ט, ומוסיף לפרש על פיו את הפסוק 'דני עקרה לא ילדה כי רבים בני שוממה וגו',

עומדים אנו בראש חודש אדר, זקה"ק הרבי מלובלין זי"ע אמר על מה שאמרו חז"ל במסכת ביצה (טו, ב) הרוצה שיתקיימו נכסיו ייטע בהן אדר, שנאמר אדיר במרום ה', דהנה נכסיו של אדם הם המעשים טובים שלו, ובפרט עבודת התפילה שעיקרה היא בלחש, אשר על זה רומזת תיבת 'נכסיו' - לשון כיסוי והסתרה.

ועל כן הרוצה שיתקבלו תפילותיו ויתקיימו, ייטע בהן אדר, היינו שישטח תפילותיו לפני השי"ת בראש חודש אדר, שנאמר 'אדיר' היינו אדר, 'במרום', רמז לתפילה העומדת ברומו של עולם, ה' - שבחודש זה הכול נהפך ונעשה לרחמים, עכד"ק.

ועולה מדבריו שיום זה בו אנו מצויים כעת, ראש חודש אדר, הוא זמן בו מסוגל כל יהודי בכוח התפילות שהוא מתפלל היום, להוריד ולהשפיע מלמעלה השפעות וישועות גדולות על עצמו.

ידועים דברי הרמח"ל כי האדם חי בכל יום מכוח ההשפעות הניתנות לו מן השמים לאותו היום, בלי זה אינו יכול לנוע אפילו צעד אחד, ואלו ההשפעות באות בהתאם להתעוררות האדם לתתא, זה לעומת זה,

הרב שמעון טיקוצקי

שיחה עם הרה"ג ר' דוד משה וינשטוק שליט"א ראש כולל 'קהל חסידים' באלעד • פרק רביעי

התכונות לאחת

זכורני, באותן שנים ראשונות להנהגתו של רבינו, הגיע פעם אל רבינו אברך בן עדות המזרח תושב שיכון ה' והזמין את רבינו לקבוע מזוזה בביתו. אותו אברך לא היה קשור ללעלוב, מדי פעם התפלל בבית מדרשנו בתור שכן.

רבינו נעתר לבקשתו ולאחר תפילת שחרית יצא לעבר כתובתו של אותו אברך, כשאליו מתלווה המשב"ק הרה"ג ר' שלמה זלמנוביץ שליט"א ואני. כשהגיע רבינו אל הבית החל בעל הבית להתלבט איזו מזוזה יכבד את הרבי לקבוע, האם את המזוזה שבכניסה לבית או באחד החדרים הפנימיים.

לאחר שלא הצליח בעל הבית להכריע בעצמו ביקש מרבינו שיקבע את שתי המזוזות, ואולם להפתעתו רבינו נענה בשפה נחרצת שאינו מסכים בשום אופן. אני זוכר את לשון קדשו המדויקת אך תוכן הדברים היה: "התכונות לאחת, לא התכונות לשתיים", כלומר התכונות לקבוע מזוזה אחת, לא עשיתי 'הכנה' לקביעת שתי מזוזות.

ומרגע שהוציא רבינו תשובה זו מפיו לא שייך היה לשכנעו אחרת.

בשלב מסוים נשמע קולם של בני ביתו של האברך, האישה ניסתה לשכנע את בעלה שיפציר בכל כוחו ברבינו שכן יקבע שתי מזוזות, אך הבעל נוכח שהרבי עומד איתן בדעתו ולא ניסה יותר, עד שלבסוף אמר לו הרבי: "אני אעשה אותך שליח לקבוע את המזוזה, אתה תקבע, והרי זה כמו שאני עשיתי".

לאחר מכן נערך 'לחיים' בבית, הרבי ישב ובירך את היהודי, בקצה הסלון ניצבה זוגתו של בעל הבית ופתאום הרים הרבי את קולו והכריז בקול רם: "כל מה שיש בבית, כל ההצלחה של הבית, הכול הוא בזכות בעלת הבית, היא העיקר של הבית".

אנו, הנוכחים, הרגשנו כי הרבי בראותו כמה איכפת לבני הבית שהוא לא קבע את שתי המזוזות, ויתכן שבעקבות כך תהיה להם טרוניה על הבעל למה לא הפציר בו יותר, על כן השמיע את הדברים כדי להשכיך שלום ואחוה בבית, אך יחד עם זאת לא חזר בו מהחלטתו והיה זה לפלא.

לימים, עת שמעתי ממו"ח הגה"ח ר' צבי פוקס שליט"א את הסיפור שהוא היה עד לו, כשאבי של רבינו, כ"ק אדמו"ר ה'ברכת משה' זי"ע נסע באחת השנים למחרת שבת קודש בהעלותך לציון הרה"ק ר' יוחנן מקרלין סטולין זצוק"ל בטבריה.

באותה נסיעה לא ניגש רבינו ה'ברכת משה' כלל לשאר ציוני הצדיקים בביה"ח העתיק בטבריה, וכאשר שאלוהו על כך השיב בקצרה 'לא עשיתי הכנה לזה', או אז נזכרתי מיד בתשובתו של הרבי זי"ע 'התכונות לאחת', והבנתי כי הן הן הדברים.

שלא יידעו שהשנים קום

תקופה מסוימת בשנות בחרותי היה יהודי שהקים כולל לאמירת תהלים לפנות בוקר בבית מדרשנו בשיכון ה'. מדי בוקר הייתי אומר את כל ספר התהלים במסגרת 'כולל' זה, לאחר מכן בשבע וחצי בבוקר התפללתי במניינו של רבינו. באחד הבקרים הגעתי בשעה חמש וחצי לבית המדרש, הרחוב עוד היה חשוך כולו, והנה לפתע שומע אני בהמשך הרחוב פסיעות שמשתתקות פתאום, לקחו לי כמה שניות עד שהבחנתי בתוך האפלה בדמותו של רבינו שהגיע בשעה זו לביהמ"ד אך לא רצה שיידעו מכך, ולכן כששמע מישהו מיד עצר מלכת והשקית את צעדיו.

"התקשרו מלעלוב, מצפת"

הנסיעות לעיה"ק צפת היו חלק בלתי נפרד מהווי חיינו של בחור ואברך לעלובאי באותן שנים, מכל נסיעה חזרנו עם אוצרות יקרים של 'כן בקודש חזיתך'.

כפי שסיפרנו, אנו הבחורים השתוקקנו לנסוע כמה שיותר להסתופף בצל רבינו בשבתות בצפת, אך לשם כך היה עלינו לקבל אישור מהרבי להגיע. זכורה אצלי לטוב שבת אחת בה הגיע אורח חסיד נכבד מארה"ב לשבות בצל רבינו בצפת, באותה שבת התקיים באופן מיוחד מניין בביתו של רבינו (היה זה לפני הקמת ביהמ"ד בצפת).

ביום שישי בבוקר התקשרה הרבנית הצדקנית ע"ה לבית הוריי להודיע כי אם ברצוני להגיע לשבת לצפת הרי שיש לי כעת אפשרות לצאת תוך שעה קלה, היא הוסיפה שאוכל לנסוע במונית יחד עם אותו חסיד מארה"ב, ויש לי גם אכסניה מסודרת.

כמוכן שקפצתי על המציאה כמוצא שלל רב ונסעתי לצפת. כשבאתי לומר בשבת 'ישר כוח' על ה'סידור המלא', אמרה לי הרבנית 'זה לא אני, זה הרבי'. הוא דאג להכול בעצמו, לנסיעה ולאכסניה על הצד הטוב ביותר כדרכו בקודש.

באחת הפעמים שנסעתי לצפת התפללתי עם הרבי באחד מבתי הכנסת המקומיים. לפני התפילה ניגש אחד המתפללים וביקש מהאנשים העומדים סביב הרבי לזוץ קמעא, שכן אין זה מכבודו של 'רבי' שיעמדו לצידו, אך הרבי בפשטותו חשב שהלה מנסה לארגן לעצמו מקום מרווח, ומיד זו בעצמו כדי לפנות לו מקום...

פעם זכיתי לסעוד על שולחנו של רבינו בליל שבת, יחד עם אבי (הגה"ח רבי זישא) שליט"א ולהבחל"ח הגה"ח רבי אלימלך גלבשטיין זצ"ל מפארי עדתינו. באותה סעודה שרוי היה הרבי בהתרוממות רוח ושמחה, ובתוך כך פנה אל אבי ואמר לו בחיך:

'אני עוד זוכר שנולדת, זוכר אני איך אביך, ש"ב הגה"ח ר' שלמה מנחם זצ"ל, הגיע לבית המדרש כדי לבשר שנולד לו בן בכור נ"י במזל טוב, הוא היה שרוי בשמחה כה גדולה, איני יכול

לשכוח זאת"... ראינו אז איך הרבי זוכר דברים טובים על יהודים, אך טוב על ישראל.

וסיפור נוסף: היה זה באחת הפעמים שנסעתי לצפת, כבחור, לשאול את רבינו בעניין מסוים. באותו זמן לא שהתה הרבנית בבית. נאמר לי להגיע בשעה מדויקת ולדפוק בדלת. בשעה הנקובה דפקתי והרבי בעצמו פתח לי והכניס אותי לביתו.

הרבי התיישב עמי בסלון הבית והטה אוזנו, אך כעבור דקה התנער ואמר: "אתה הגעת מהדרך, אתה צריך לשתות משהו". ניסיתי להתחמק, 'זה בסדר'. אך הרבי לא קיבל את הדברים, קם מיד ממקומו וצעד לעבר המטבח, כשאני בעקבותיו. הרבי החל להכין לי בעצמו משקה חם.

"אני אכין בעצמי" ביקשתי למצער ולכך כבר הסכים הרבי. הוא הרתיח את המים בקומקום, הראה לי היכן עומד הקפה והסוכר, הכין לי צלחת עם עוגיות, 'תשתה, תאכל כמה עוגיות, תתאווש מהדרך ואז תחזור', אמר לי הרבי כשהוא חוזר אל הסלון וממתין לי בסבלנות עד שאסיים לשתות ולאכול.

והייתה פעם אחרת שהגעתי לרבינו כבחור להתייעץ עמו, לאחר שסיימתי אומר לי הרבי 'המתן כאן, עוד מעט יביאו לכאן אוכל, אחרי תפילת מעריב'. תוך כדי דיבור הביט הרבי בשעון וראה שלמעשה יש עוד שעה עד שעת תפילת מעריב.

בלא אומר ודברים קם ונכנס לחדרו, לא עוברים אלא עשרים דקות ואל הבית מגיע במרוצה המשב"ק הרה"ח ר' יעקב קאפ שליט"א, מתנשם ומתנשף ועמו קנייה שלימה של לחם וגבינה וירקות וכל טוב, לשאלתי מה קרה כאן משיב לי ר' יעקב לתומו: "לפני עשרים דקות קיבלתי הודעה בטלפון, בשם הרבי, להזדרז להביא לביתו את כל האוכל לארוחת ערב".

ועוד אפיוזדה זכורני: פעם בהיותי בבית רבינו בצפת שמעתי מהחדר השני את הרבנית הצדקנית ע"ה מתקשרת למאן דהו שהרבי ביקש לשוחח עמו, מעבר לקו ענה כנראה ילד קטן שלא הצליח להבין מי מחפש את הוריו, כיון שכך ביקש הרבי את הטלפון ואמר בפשטות: "תגידי לאבא, שהתקשרו מלעלוב, מצפת".

הם מוכנים שילבש שטריימל?

בהיותי בפרק השידוכים היו לי כמה וכמה דברים והוראות מופלאות שקיבלתי מרבינו, לא את כולם ניתן לפרט מטבע הדברים. פעם אמרתי לרבינו שיש הבדקים בשמותיהם של המוצע והמוצעת אם הם מתאימים זה לזה, והיו שהלכו לשאול את הגרי"י פ"שר זצ"ל שיבדוק בענייני שמות, ושאלתי מה דעת רבינו בנידון.

אמר לי רבינו "אצלנו לא הקפידו על הדברים האלו, התאמות של שמות, אצלנו לא התייחסו לזה בכלל, אבל אם הצד השני רוצה, נו".

דבר פלא היה לי: הוצע לי שידוך של משפחה בה האבא אינו חובש שטריימל בעצמו אך הם

הסכימו שהחתן ילך עם שטריימל, כששוחחתי על כך עם רבינו הביע את דעתו החיובית ולא ראה בכך בעיה. אך לאחר מכן כשהלך אבי שליט"א לשאול את רבינו הזכיר שוב שנושא השטריימל לא מהווה כל בעיה אצלם.

"האומנם, הם מסכימים שהוא יילך עם שטריימל?" שאל רבינו. "כן" השיב אבי לתומו. במהלך השיחה חזר הרבי שוב ושוב על השאלה, "הם מסכימים שהוא ילבש שטריימל?", כמובן שכל הדבר היה לתמיהתו של אבי.

והנה כשחזר אבי שליט"א הביתה אמרה לו אמי שתח' שזה עתה הגיע טלפון מהשדכן שהצד השני נמלכו בדעתם, הם אינם מוכנים לשטריימל... והעניין יד מעל הפרק.

או אז הבין אבי למפרע את פשר שאלתו החוזרת ונשנית של הרבי. היה זה פלא מופלא שברגע בו שינו הצד השני את דעתם, מיד הרגיש בכך הרבי ברוח קדשו.

כאמור, בהיותי בפרק השידוכים זכיתי להתייעץ הרבה עם רבינו, באחד הימים פנה אליי אבי שליט"א והזכיר לי שטרם ערכתי את בדיקות 'דור ישרים', עוד באותו יום ניגשתי לערוך את הבדיקות. היה זה לאחר שדוברתי עם הרבי על שידוך מסוים שהחל להתקדם.

לאחר שביצעתי את הבדיקות החל לקנן בי החשש כי גם אם אני כבר ערכתי את הבדיקה, אך מי אומר שהצד השני כבר ביצע אותן. אותו ערב נכנסתי אל הרבי והוא שואל אותי מיד: 'בדיקות דם כבר עשית', השבתי שאכן בדיקות היום עשיתי אותם.

"טוב שעשית" הגיב הרבי בפשטות, "כי אצלם עושים בסמינר"... באותו רגע קיבלתי תשובה לשאלה שהטרידה אותי כל היום, בלי שאשאל אותה כלל.

החינוך של הבית מושתת ע"י האמא

לאחר נישואיי התגוררתי כמה שנים בחיפה, מקום מגוריו באותו זמן של מו"ח הגה"ח ר' צבי פוקס שליט"א שכינה כמנהל הת"ת בחיפה. בהזדמנות, כאשר סיפרתי לרבינו כי ב"ה זוגתי שתח' עובדת כמורה ב'בית יעקב' נענה ואמר:

"מורה זה דבר טוב, הרי החינוך של הבית מושתת על ידי האמא, היא נמצאת בבית ומחנכת את הילדים, ובדרך כלל מורה העוסקת בחינוך הרי שכל הנושא של החינוך יותר מבוסס אצלה, זה טוב לבית, חשוב שהיא תמשיך בעבודתה כי זה טוב עבור הבית".

אני צריך להודות להם

בתקופת מגוריי בשכונת 'נווה שאנן' בחיפה זכיתי שהרבי הגיע לקבוע מזוזה בדירה השכורה בה התגוררתי. רוב תושבי המקום היו אז מהציבור הליטאי, הזמנתי אפוא כמה אברכים מהשכונה שהייתה להם זיקה מסוימת לחסידות.

היה זה יום לפני י"ג טבת. בסביבות השעה עשר בערב הגיע הרבי לקביעת המזוזה כשאת פניו מקבלים האברכים שהגיעו לביתי. היה זה מעמד מרומם נפש, כל הנוכחים חשו התרגשות. הרבי הרי רחש כבוד והערכה אין קץ לאברכים לומדי תורה, והאברכים מצידם הרגישו התעלות רבה במחיצתו של הרבי, ו'כמים הפנים לפנים'.

תוך כדי מעמד זה התרחש דבר מופלא: בטרם הגיע אליי רבינו, התקשר אליי אחד מידידי מחשובי אברכי אנ"ש וביקש ממני להזכירו

לטובה לפני הרבי היות וזוגתי שתח' לא חשה בטוב והרופאים הציעו שתעבור ניתוח (באותם ימים היה קשה להשיג את הרבי דרך הטלפון והוא ביקש לנצל את ההזדמנות שהרבי נמצא בביתי להזכירו לטובה).

כשהזכרתי את ה'הזכרה' לפני רבינו, עוד בטרם סיימתי לומר את הדברים נענה רבינו בנחרצות 'ניין, ניין, סאיז בסדר - לא לא זה בסדר, אין צורך לערוך את הניתוח'. ניסיתי לומר שהרופאים אומרים וכו', אך הרבי לא אבה לשמוע עוד בעניין זה, 'הכול בסדר' אמר ולא יסף.

מסרתי את התשובה המפעימה לאותו אברך, הדגשתי שהרבי אמר זאת בלשון שאינה משתמעת לשתי פנים, לא לבצע את הניתוח. יומיים לאחר מכן הגיעה זוגתי לבדיקה והפעם נדהמו הרופאים לראות שאכן, אין כל צורך בנייתוח, העניין הסתדר מאלי.

למחרת קביעת המזוזה, י"ג טבת, נסעתי לצפת לשולחנו של רבינו לרגל הלילת רביה"ק הרבי ר' משה מלעלוב ז"ע. כשהרבי הבחין באבי שליט"א פנה אליו ואמר לו 'דרישת שלום מבנך'. אבי הגיב מיד 'ער איז דא - בני נמצא כאן' הרבי הביט לעברי וחייך.

לאחר מכן כשניגשתי אל הרבי אמרתי לו "האברכים מנווה שאנן אומרים 'ישר כוח' לרבי", הרבי בענוותנותו השיב מיד "להם מגיע 'ישר כוח', הוא בענוותנותו הרגיש שהם אלו שנתנו לו התרוממות, הוא חייב להם.

אגב, כשנכנס הרבי לביתי לקביעת המזוזה, ניגש אליו אברך מקומי שנשא בידיו את בנו התינוק וביקש מהרבי ברכה לבנו. אותו אברך ניגש אליי כעבור כמה ימים וסיפר לי שכבר תקופה ארוכה שבנו התינוק בוכה ומרעיש בלילות ואינו נותן להוריו מנוחה.

"כששמעתי ממך שהרבי מגיע" סיפר, "החלטתי לבוא עם הילד ולהתברך מפיו, ומה אומר ומה אדבר? אותו ערב היה הלילה הראשון שילדנו ישן שנת ישרים, מאז חדלו הבכיות הליליות".

הנסיעה לרבי לייב בעל הייסורים

בתקופת מגוריי בחיפה עלה בדעתי פעם לנסוע לציון הצדיק רבי לייב בעל הייסורים זצ"ל הטמון בצפת, ביום היארצייט שלו. יצאתי מחיפה בשעת בוקר יחד עם עוד כמה אברכים ליטאים מהכולל בו למדתי, ביניהם שניים הזקוקים היו לישועה בזרע של קיימא.

בהגיענו לצפת ביקשתי מבני החבורה לעזור בבית הכנסת נדבורנה, קיווייתי לפגוש שם את הרבי זי"ע כדי לשאול את דעת קדשו בעניין מסוים. כששמעו על כך חבריי ביקשו להיכנס אף הם להתברך מהרבי, כיון שלא רציתי להטריח את הרבי אמרתי להם שאני אכנס ואמסור את בקשתם.

ואכן הרבי בדיוק סיים אז תפילת שחרית בנדבורנה והתכוון לצאת לבית החיים. כשראה אותי מיד קיבל אותי בשמחה, אמרתי לו שהגענו לציון ר' לייב בעל הייסורים. או אז נודע לי שגם הרבי מתכוון לצאת בדקות הקרובות לציונו.

באותו מעמד שאלתי את הרבי שאלה פרטית שהייתה לי ולאחר מכן הוספתי שהגיעו אתי שני אברכים הזקוקים לברכה, "האם הם יכולים לגשת אל הרבי?".

"אין צורך" השיב הרבי, "תגיד להם שאני מברך אותם, הם לא צריכים לגשת אליי".

המשכנו במכונית לעבר בית החיים, כשהגענו לציון ר' לייב הגיע גם הרבי במכוניתו. אמרתי אפוא לשני האברכים שהגיעו עמי 'אם אתם רוצים נצלו את ההזדמנות וגשו בעצמכם אל הרבי' ואכן, אברך אחד ניגש אל הרבי ואמר בתמימות "רבי, אני נשוי שלוש שנים ואין לי ילדים".

באותו רגע התכרכמו פני הרבי, מילותיו הפשוטות של האברך נגעו לליבו, כל הצער וההשתתפות נראו על פניו. הוא השיב לו בשלוש מילים מעומק הלב, "בקרוב, בקרוב, בקרוב..."

האברך השני לא הספיק לגשת באותו מעמד, הוא ניגש אל הרבי לאחר שהיה על הציון. לא שמעתי בדיוק מה הוא אמר, אך הרבי הגיב 'ה' יעזור', לא באותה מטבע לשון חזקה שאמר לראשון. האברך הראשון נפקד כעבור תשעה חודשים, השני חיכה עוד שנתיים שלוש.

כמי שעמד מן הצד וראה את שתי הברכות, יכולתי לדעת מראש איך ייפול דבר... הרבי לא בירך סתם, ראיתי בחוש איך הצער של האברך הראשון כל כך נוגע לליבו של הרבי, והוא אכן פעל 'על אתר' - בו במקום את הישועה.

(אגב, אותו אברך ראשון היה זקוק לפני הלידה להתייעצות ולברכה נוספת, הוא בא אליי והביע את רצונו להיכנס אל הרבי, שהרי בזכותו אירע הנס, נתתי לו עצה טובה: 'אם רצונך שהרבי יתן לך תשובה על שאלתך, אל תגיד לו שזהו מופת שלו, הוא לא יינה מכך'.

וכך הוא אכן עשה, נסע אל הרבי ושטח לפניו את השאלה והרבי, מבלי להכירו, ישב עמו והתעניין לפרטי פרטים והעניק לו תשובות מפורטות ומופלאות על כל השאלות).

לא מוכן להתעסק עם גוי

עוד דבר פלא זכור לי מאותו מעמד: כשהגענו לבית החיים בצפת לציונו של רבי לייב ניגש אל הרבי יהודי מבני עדות המזרח, האיש שמח מאוד לקראת הרבי, והרבי החזיר לו במאור פנים.

"כבוד הרב" פתח אותו יהודי, "יש לי חבר של"ע נחלה במחלה, הבטחתי לו שאביא אותו אל 'הרבי שלי' להתברך (כנראה שהוא הכיר את הרבי מצפת), האם אני יכול להביא אותו אליכם?".

"בסדר" השיב הרבי. "אבל" הוסיף האיש כלאחר יד, "שהרבי יידע, החבר שלי הוא גוי".

בן רגע חל מפנה פתאומי בסבר פניו של רבינו. "לא, לא, לא" קרא בזעזוע, כשהוא חוזר על ה'לא' פעמים כה רבות, קרוב לעשרים פעמים, בתקיפות ובנחרצות שהבהירה היטב כי אינו מוכן בשום אופן להתעסק עם גוי.

"אז מה אעשה? לאן אקח אותו כעת" שאל אותו יהודי באכזבה.

"אולי לרבי דוד" השיב הרבי בקצרה.

"הרבי מתכוון לרבי דוד אבוחצירא שליט"א?" שאל האיש, והרבי השיב לחיוב.

אגב, כעבור שנים פגשתי במקרה בטיסה יהודי חילוני שסיפר לי שיש לו חבר נוכרי שהיה חולה במחלה הקשה והבריא בזכות ברכתו של האדמו"ר רבי דוד אבוחצירא שליט"א, הבנתי אפוא כי לא במקרה הפנה אותו הרבי אליו, ולא באנו בסוד קדושים.

(המשך יבוא בעז"ה)

הרה"ג ר' יאיר וינשטוק שליט"א - נו"נ לרבוה"ק

"ותעשה שמחת פורים"

כעשרה ק"מ מהעיר נירעג-האזא שבהונגריה, שוכנת עיירה קטנה ונידחת, בשם "ראצפערט", ("אויפעהרטא" בהונגרית), שאיש לא היה שומע עליה מעולם, אלמלי נעשתה מרכז של קהילה חסידית שוקקת חיים, שאנשיה חבשו שטריימל בשבתות והלכו בחוצות העיירה בגרביים לבנות וקפוטות מבריקות. בשמחת תורה ובפורים יצאו החסידים בריקודים ובמחולות ברחובות העיירה, להנאתם הגלויה של הערלים המקומיים. הקהילה החסידית והתוססת גדלה והתפתחה מזמן לזמן, ובזכותה זכתה ראצפערט לכינוי "ירושלים הקטנה".

בתקופת מלחמת העולם הראשונה, הגיע למקום, כפליט מלחמה מגליציה, הצדיק רבי שלום אליעזר הלברשטאם זצוק"ל, בנו של בעל ה"דברי חיים" מצאנז זיע"א, והשתקע במקום. בסביבות ראצפערט שכן כפר נידח עוד יותר ושמו "לוקהאנא". בו התגוררו כעשרים משפחות יהודיות שחיו ביחסי שכנות מצוינים עם הגויים. יוסף משה פרקש היה אחד מיהודי "לוקהאנא", שהתפרנס יפה מחנות מכולת גדולה. השמועה אמרה שיש לו כסף די והותר, ומדי פעם הוא אפילו מלווה הלוואות נכבדות לחבריו הטובים.

לעת ערב, שעה שיוסף משה התכונן לנעול את החנות וללכת לבית הכנסת לתפילות מנחה-מערב והשיעור שביניהן, הגיע הגוי אנטון והתפרץ לתוך החנות כשהוא מתנשם ומתנשף. אנטון היה ביש גדא מלידה, סוחר כושל שמסחריו לא הצליחו מעולם, ובכל זאת לא נואש מרצונו "לעשות מכה" ולהתעשר בפעם אחת. חבריו היו מלגלים עליו, וכבר לא נמצא בכל הכפר מישהו שילוה לו אפילו סכום קטן. "מוזס יקירי" שפע אנטון חיוכים נוטפי מור, "מה שלומך היום?"

פניו של יוסף משה לבשו הבעה של מורת רוח. "אנטון, הגעת מאוחר מדי, אני עומד לנעול". אנטון גיחך, "מוזס, על דיברתי, לא תאחר לתפילה. הרגע עברתי ליד ה'סינגוה' שלכם והשער עדיין נעול".

אנטון התקרב אליו בארשת חנופה מתוקה מדבש, ויוסף משה ידע כי הביקור הזה יעלה לו ביקר.

"מה אתה רוצה, אנטון?"

"ז'יד פיקח אתה מוזס" צחק אנטון, "אני צריך הלוואה. עסקת חיי מחכה לי מעבר חפינה. אחד מחברי נקלע למצוקה ומוכרח למכור את עדרי הצאן שלו. הוא הציע לי לקנות עדר כבשים ענק במחיר מציאה. אני מוכרח את עזרתך".

נחיריו של יוסף משה רטטו בעצבנות. "כמו שאני מכיר אותך אנטון, עם מזלך הביש, כל הכבשים ימותו ברגע שתניח עליהם את ידך. כמה אתה צריך?"

"חמש מאות זהוב לשלושה חודשים".

"חמש מאות?! גבינו של יוסף משה התקמרו. זה סכום ענק".

אנטון לא נבהל, "יש לי ערב". "אז קח את ההלוואה ממנו" יוסף משה החל להגיף את התריס הכבד.

אנטון נדחק אל אור הרחוב הצונן. "אתה לא מבין אותי מוזס. הערב שלי הוא השופט".

יוסף משה עצר באחת ומדד את אנטון במבט צונן. ידו המושטת אל המנעול הכבד קפאה באמצע תנועתה. "אתה מתכוון לפרנץ השופט?! "בדיוק כך" חייך אנטון מלוא רוחב פניו.

פניו הזועפות של בעל המכולת התרככו. "אם כך זהו משהו אחר, תשיג לי כתב ערבות מפרנץ השופט ותקבל את ההלוואה".

פרנץ השופט היה סמכות-על בכפר הקטן. מעין 'מוכתר' בלתי מעורער שהכל יישק על פיו. הוא היה השופט והאחראי על כל תחומי החיים גם יחד. חתימת ערבות שלו שינתה את כל התמונה, כיון שהיה לו די והותר להשיב את הכסף.

למחרת הביא אתו אנטון שטר הלוואה, מנוסח כהלכה וחתום בחתימת ידי הערב השופט. יוסף משה העניק לו את ההלוואה לשלושה חודשים. שנתו לא נדדה מעיניו בלילות כיון שידע שכספו מובטח.

מועד פקיעת ההלוואה חל ביום שישי. יוסף משה היה עסוק בביתו באריזת מזוודה קטנה, מהסוג הישן והמוארך הנקרא "צ'מידן". הוא התכונן לנסוע לעיירה ראצפערט הסמוכה, לשבות שם אצל רבו הצדיק רבי נפתלי הערצקא מראצפערט. הדפיקות על הדלת הפריעו אותו באמצע עיסוקיו. כשפתח גילה להפתעתו שני אורחים. השופט פרנץ גבה הקומה ואפור השער, ואדם שמנמן ששערו דמה לקש, אנטון הלווה. "באנו להחזיר לך את ההלוואה" אמר השופט, "האם תניח לנו להיכנס אל ביתך או שנצטרך לשוחח ברחוב?"

יוסף משה נרתע אחורנית בהתרגשות, "איזו שאלה? היכנסו אל ביתי".

הם פסעו אחריו אל המסדרון ומשם אל החדר הפנימי. "מדוע הטריח עצמו השופט אל ביתי?" שאל יוסף משה ודחף לתוך הצ'מידן את קופסת הפח העגולה של השטריימל הדקיק.

פרנץ התישב ונשען מעשה אדנות על מסעד הכסא. "באתי לראות במו עיני איך הלווה מחזיר את ההלוואה" צחוקו היה קולני כמו דיבורו. הוא חכך כפיו בהנאה, "נו, אדון אנטון, נראה אותך מצליח לראשונה בהיסטוריה, לפרוע את חובך". אנטון הניח חבילת שטרות בידיו העמוסות של יוסף משה. זה ספר 500 זהובים במהירות. הוא היה מוטרד וקצר רוח. בעל העגלה אמור לבוא אליו בכל רגע, להסיע אותו אל העיירה ראצפערט. האם כבר ארז את הטלית? דומה שכן.

"יוסף משה" נשמעה קריאתה של אשת החיל שלו, מרת טויבע פרקש, "הפוזמקאות הלבנות שלך, האם ארזת אותן?" "שכחתי", ענה בבהלה וניגש אל ארגז הבגדים,

שלף משם זוג גרביים לבנות ארוכות, ושמט פנימה בהיסח הדעת את חבילת השטרות.

עיניו של השופט הבחינו היטב בתנועה החטופה. חיוך זדוני הבליה על פניו לרגע קט ומיד נמחה. "אני רואה שתפסנו אותך באמצע התארגנות לנסיעה. אנחנו מפריעים לך?"

יוסף משה גמגם תשובה לא מחייבת. "להיכן אתה נוסע?" שאל פרנץ בסקרנות תמימה כביכול.

"לראצפערט, שם נמצא הרבינר שלי". "הו, נחמד מאד, שתהיה לך נסיעה טובה" אמר השופט ברוחב לב. הוא ואנטון מיהרו להסתלק אגב התנצלות על "ההפרעה".

הרב הצדיק רבי נפתלי הערצקא מראצפערט, היה תלמידו המובהק של אחד מגדולי רבני וצדיקי הונגריה, הגה"ק רבי אשר אנשיל הלוי יונגרייז מטשענגער בעל "מנוחת אשר", שנודע הן כגאון אדיר והן כקדוש עליון ובעל מופת גדול. רבי נפתלי הערצקא בעצמו גם הוכר כגדול בשני התחומים גם יחד, הן בתורה והן בקדושה. הוא שימש בצעירותו כרב בכפר קטן הנקרא "יאנושי", שם עסק בתורה ביום ובלילה.

מרב ענוותנותו לא נתן שיקראו לו בתואר "רב", וגם לא ישב בכותל המזרח אלא באמצע בית הכנסת. אך שמו הטוב ביראת שמים ובגדולתו בתורה הלך לפניו בכל מקום, וקהילת ראצפערט בחרה בו כרב. רבי הערצקא סרב לקבל את הרבנות בקהילה החדשה ונשאר בכפר יאנושי. עד שבאחד הימים נודע לפרנסי קהילת ראצפערט כי הוא נסע לחתונה במקום רחוק. הם באו לביתו בכפר באישון לילה, העמיסו את רהיטי ביתו ואת ספריו על עגלות ונטלו אותם לראצפערט... ואמנם תחילת רבנותו שם באונס אך סופה ברצון. הוא התפרסם בכל הונגריה כרבה של ראצפערט, ואגדות התהלכו על צדקתו, כי מלבד תורתו בה התמיד, עסק רבות גם באיסוף תרומות עבור העניים, ובמיוחד עבור קופת רבי מאיר בעל הנס. ברצונו להגדיל את הכנסות קופת הצדקה של רבי מאיר בעל הנס, קנה במעות הצדקה סוסים ועגלות, והשכירם לאנשים שיעבדו בהם, וכל ההכנסות היו קודש לקופת רמבע"ן. סיפרו עליו שמרוב רצון לחסוך בהוצאות מכספי הצדקה, היה רגיל לקום בלילה ולתת בעצמו מספוא ומים לסוסים.

לכאן הגיע יוסף משה לשבת, בלא לשער מה שאיר מאחורי גבו ומה יתחולל בכפר בהיעדרו...

רבי הערצקא נוהג היה מעשה רבי, כאדמו"ר לכל דבר. בליל שבת ישב לסעודה יחד עם חסידיו הרבים והפליג בדברי תורה על פרשת השבוע. יוסף משה ישב בין חבריו והתענג עונג רוחני רב. פתאום השתררה דממה. רבי הערצקא פקח את עיניו שהיו עצומות, והחל סוקר את פניהם של החסידים. הוא נעץ ביוסף משה מבט

ארוך ונוקב, ושאל אותו בנעימה רכה, "האם כבר העמדת יין לשולחן?"

יוסף משה נרעד ממבטיו החודרים של רבו וגם התפלא על השאלה. מנהג "העמדת יין" ("שטעלין ויין") על השולחן, הוא אמנם מנהג חסידי ותיק ומושרש, אך לא היה נהוג כלל בחצרו של רבי הערצקא. הוא השיב "לאו".

"אם כך" אמר הרבי בנועם, "אתה צריך להעמיד יין". בלא לחכות להסכמתו של החסיד המשתאה, פנה הרבי אל הגבאי ופקד עליו להכריז "ר' יוסף משה פרקש שטעלט ויין". ("מעמיד יין"). היין נמזג לכוסיות קטנות. החסידים לגמו טעימת יין ומיד התמלא חללו של בית המדרש בקריאות "לחיים". הרבי בירך את המעמיד עצמו, ואחר ציוה על אחד החסידים לשיר "מנוחה ושמחה". אך נסתיימה השירה פנה הרבי אל יוסף משה, ובחן את פניו בארשת מודאגת, "אתה צריך להעמיד יין על השולחן".

רצה החסיד לענות "כבר העמדת", אך הרבי שוב לא חיכה להסכמתו ופקד על הגבאי: "הכרו מיד שר' יוסף משה פרקש מעמיד יין". בית המדרש התמלא ליחשושים. התופעה בהחלט אמרה דרשני. פעמיים בלילה אחד, מצוה הרבי על החסיד "שטעלין ויין", זאת בשעה שמעולם אינו רגיל בנוהג זה. הכל הבינו כי יש דברים בגו. הרבי כנראה רואה דברים שמעבר לגבולות המקום, ולכן ציוה מה שציוה. בודאי עוד יתבררו הדברים.

גם יוסף משה עצמו, לבו החסיר כמה פעימות באותו מעמד. מה רוצה הרבי? הביט בשעונו בעת ההכרזות, כמו רוצה לחקוק את השעה בזכרונו.

בסעודת "עתיקא קדישא" בשבת בבוקר, שוב חזר הענין ונשנה. רבי הערצקא דאג שהגבאי יכריז שר' יוסף משה "מעמיד יין". וכשהגבאי עשה כמצוותו, סימן הרבי ליוסף משה שיוסיף וינדב עוד יין. הבין יוסף משה את הרמז ולחש לתוך אוזנו של הגבאי, וזה השתלהב והכריז, כי ר' יוסף משה מוסיף ומעמיד עוד ועוד בקבוקים. לאחר ההכרזה החריגה הזו הובאו לבית המדרש בקבוקי יין נוספים, ושוב לגמו הכל לגימה קלה של יין וברכו והתברכו בברכת "לחיים".

עתה כבר אפשר היה למשש בידיים כי משהו אירע. ויוסף משה עצמו, אף על פי שלא ראה כלום ולא ידע מכלום, אבל מזלו חזה, חש בעליל כי משהו קרה בביתו, איזו גזירה רעה חלילה, והרבי מנסה להמתיקה.

גמר אומר בלבו כי במוצאי שבת, יסע לביתו תכף ומיד לאחר ההבדלה, ואולי בשעת הפרידה, יגלה לו הרבי את הסוד, ואם אינו ראוי לשמוע הכל, אולי ירמוז לו דבר מה.

במחשבות אלו, הלך להיפרד מן הרבי. רבי הערצקא לחץ את ידו בחום וברכו בשבוע טוב ונסיעה טובה ושיגיע לביתו לחיים ולשלום. לקראת פרידה הוסיף כמה מילים בעלות משמעות:

"ותעשה שמחת פורים" - - -

פורים באמצע השנה, בסתם יום של חול?!! ומה פשר ההכרזות יוצאות הדופן, והעמדת היין שלא היתה נהוגה בחצר הקודש בראצפערט? פליאה על גבי פליאה. אבל כל המהרהר אחר רבו כמהרהר אחר השכינה, ולכן יוסף משה אינו משתקע יתר על המידה במחשבות ובשאלות.

הוא עולה על העגלה ונוסע הביתה.

פרנץ, "השופט" של הכפר, לא למד באוניברסיטה לימודי חוק אפילו יום אחד. יתר על כן, הוא לא ראה מעולם את כתלי האוניברסיטה הגדולה בבודפשט אפילו מבחוץ. בלוקוהאנא נולד ומשם לא יצא כמעט. ידיעותיו בספרי החוקים הצטמצמו לידיעה העמומה שהספרים הם גדולים ועבי כרס, ואם אינו טועה הרי שצבע הכריכה שלהם נוטה לאדום-כהה. הוא זכה בתפקיד כיון שלא היה בלוקוהאנא מישוהו אחר שיקח על עצמו את המשימה, להכריע בויכוחים ובמריבות שבין תושבי הכפר. לעיתים תכופות זרועותיו המוצקות של פרנץ ואגרופי הברזל שלו, היו השופטים והמוציאים לפועל. כאמור, היה פרנץ יותר 'מוכתר' הכפר מאשר שופט. כך או כך, דעתו (ואגרופיו) היתה הקובעת בכל סכסוך, מריבה, או הענשת עבריינים.

ביום ששי, כאשר יוסף משה שמט את חבילת השטרות לתוך ארגז הבגדים, עקב אחריו השופט בענין רב, ולאחר מכן סקר היטב את מבנה החדר והדירה כולה, ובמיוחד את מיקומו של הארגז.

בליל שבת, לאחר שכל תושבי הכפר הקטן שכבו לישון, יצא פרנץ השופט לפעולה. הוא הצטייד במסכה ופסע חרישית לעבר ביתו של יוסף משה. בטוח היה בהצלחתו. ראשית, יפעל בדממה מוחלטת. שנית, המסכה מסתירה את פניו. שלישית, מי יעלה בדעתו ששופט הכפר בכבודו ובעצמו הוא הגנב?!

השעה היתה מאוחרת. חוץ מן הכוכבים הנוצצים ברקיע השחור, היה הכל חשוך ושקט. כמה כלבים נבחו בשולי הכפר, סמוך לרפת הגדולה. אבל הם היו רחוקים וכאן איש לא יפריע לו.

את המנעול הישן והמסורבל בדלת הבית פתח ללא קושי אבל כשפתח את הדלת, חרקו הצירים המחלידים בקול צורם במיוחד. ברגע הראשון קפא על מקומו באימה. אבל הדממה שבה והשתררה. לאחר דקותיים של עמידה קפואה כפסל שיש, הסתגל אל החשיכה ומצא את הדרך אל ארגז הבגדים. גידוף עסיסי נפלט מפיו כאשר גם המסכה התרומם בחריקה עזה. כל הצירים בבית היו זקוקים נואשות לשימון. ידיו גיששו ופשפשו בקרבי הארגז ואפו הפחוס רחרח כחיה. "לכסף אין ריח" אמר הפתגם הידוע אבל לפרנץ היתה גריסה שונה לפתגם: "לכסף יש ריח". בצהרים, לפני שהלך יחד עם אנטון לפרוע את החוב, שפשף שיני שום על כמה שטרות. הוא ידע למה. אנטון הביט בו אז בתמהון וחיכה להבהרות אבל השופט לא הסביר מאומה.

חיוך פשט על פניו כשהריח את ריח השום. השטרות רשרשו בידי. הוא טמן אותם בחיקו כשצללית התקרבה אליו פתאום.

לפרנץ היה לב בריא וחזק, ורק תודות לכך לא מת משבץ-פתאום כשצעקה נוראה הפתיעה אותו, "גנב, גזלן!"

מרת טויבע פרקש לא היתה חרשת, כמסתבר, והחריקה הכפולה באישון לילה העירה אותה משנתה. היא עקבה בקור-רוח אחר תנועותיו החשודות של הפורץ במסכה והחליטה להבהיל אותו.

"אתה חושב שלא הכרתי אותך?" צעקה טויבע בקול גבוה ולעגני, "בפעם הבאה תשיג מסכה יותר משכנעת, או שתתכופף, אדוני הגבוה", הטעימה בלעג. "פרנץ השופט, איזה כבוד גדול.

ביום שופט, בלילה גנב".

לקול צעקותיה הקיצו הילדים הקטנים. הם פרצו בככי מבוהל ומיד החלו צורחים יחד עם אמם "גנב, תסתלק מכאן". טויבע הזועמת לא נרגעה: "חכה, חכה, איזה כבוד יהיה לך בכפר. אני אספר לכולם מיהו השופט הנכבד שלנו".

"כל המוסיף גורע". טויבע פרקש רק קלקלה לעצמה במילים האחרונות. היא דחקה בכך את פרנץ אל הקיר, ולא הותירה לו ברירה אלא להפגין את כוחו של "הידיים ידי עשו". כעבור רגע קט היו האם ובניה כפותים כתרנגולים וסחבות תחובות בפיהם. פרנץ עשה שימוש יעיל בסמרטוטים שגדשו בשפע רב את ארגז הבגדים. לאחר מכן, הדליק את מנורת הנפט ללא חשש והחל מחפש לאורה ברחבי הבית. תוך דקות מצא חבל עבה וטוב. הוא ליפף אותו ויצר בו לולאה עבה. כדי שלא יותרו עדי ראייה שיפילו אותו, החליט לתלות את האם ובניה בדם קר.

כשהחבל העבה בידי שוב פרנץ לחדר, וחיפש מקום טוב ללפף סביבו את החבל. לא היה עליו לעמול קשה. בכל הבתים מצויה היתה באותה תקופה קשת עץ (שנקראה בשפת המדינה "מעשטער גערענדא") מתחת לקימור הפתח. הוא מישש את העץ והמהם בסיפוק רצחני. הקשת היתה עבה וחזקה דיה להפוך לעמוד התליה של בעלי הבית.

כשהלולאה העבה התנדנדה מתחת לקשת, התכונן לתלות תחילה את בעלת הבית. אבל באותו רגע נשמעה בבית המדרש בראצפערט קריאתו של הרבי "יוסף משה, אתה צריך להעמיד יין", ופתאום נצנץ בראשו של השופט רעיון עוועים, לנסות את הלולאה על גרונו שלו, ולבדוק האם החבל מספיק חזק. הוא גרר כסא אל מתחת לקשת, השחיל את ראשו בתוך הלולאה ומתח את החבל על צווארו. אכן, החבל היה עבה וטוב. ידיו החלו מפתחות את הלולאה המחניקה הכרוכה סביב גרונו.

באותו רגע הכריז הרבי בפעם השניה "יוסף משה, העמד יין". לקול הכרזתם העליזה של החסידים וברכתם הלבבית "לחיים", נשמט פתאום הכסא מתחת לרגליו של השופט, והוא מצא עצמו תלוי בין שמים לארץ כשהאוויר אוזל מריאותיו, כאשר זמם לעשות לקורבנותיו.

שעות רבות שכבו האם וילדיה על הארץ בחדר השני, כשהם אינם מסוגלים לזוז. אבל אז באה הסעודה השניה... הרבי הכריז שיוסף משה יעמיד יין, ואז הצליחה טויבע לחלץ את הסמרטוטים מפיה. כאשר בראצפערט העמידו יין בפעם השניה, והשלישית, שמעו השכנים את זעקותיה הנואשות, ומיד באו והתירו אותה ואת ילדיה מהכבלים, כשהם מגלים אגב כך את גופתו הקרה של השופט שהפך לתליין של עצמו. רק אז הבינה מרת פרקש מדוע הניח להם השופט לפתע ולא ביצע את מזימתו הנוראה...

יוסף משה שמע במוצאי שבת את כל המעשה מפיה של אשתו הנרגשת ועיניו קמו. השעות היו מדויקות ומכוונות להפליא, הן בסעודת הלילה והן בסעודת היום. כעת גם הובנה לו פקודת הרבי:

"ותעשה שמחת פורים" - - -

אכן...

בשבעה באדר מת משה ובשבעה באדר נולד

לזכר נשמת רביה"ק הבית ישראל מגור זצוקל"ה

נתגבר כוחו לנצח בכוחו את עמלק, ולא יוכל לשלוט בבני".

ואכתי יש לבאר דברי רש"י כדאי הלידה לכפר על המיתה ונראה דהנה מיתת משרע"ה היתה מחמת חטא מי מריבה שכתב ביה (במדבר כ"ב) "ען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל וגו'", וכתב רש"י (שם) 'שאלו דברתם אל הסלע והוציא, הייתי מקודש לעיני העדה, ואומרים מה סלע שאינו מדבר ואינו שומע, ואינו צריך לפרנסה, מקיים דיבורו של מקום, קל וחומר אנו' עכ"ל. והיינו שהחטא היה שהיו יכולים להכניס בבני"א אמונה ולא פעלו כן.

ומעתה א"ש דברי רש"י במגילה יבוא לידה ותכפר על המיתה, דהרי מיתתו של משרע"ה צריכה כפרה על יען לא האמנתם ב', וזה תבוא לידה והכוונה על הלידה שלאחר המיתה וכמו שנתבאר לעיל, שלאחר מיתתו נולד הכח להכניס בבני ישראל אמונה ביתר כוח על ידי מחיית עמלק שישראל יקיימו מכוחו, שרק לו נמסר הכוח לנצח את עמלק ומוכח זה להכניס אמונה בבני"א היפך רצון עמלק.

משרע"ה שמח שמחה גדולה שסבר שאם מת משרע"ה בטל כוחו ושוב אין יכולים בני"א למחות את עמלק ויכול הוא שהוא מזרע עמלק להתגבר עליהם.

אמנם לא ידע שאע"פ שבו' אדר מת משה אולם גם נולד ביום זה, ועי' בית ישראל (תרומה תשי"ז) שהקשה בשם האמרי אמת שהלא מקודם נולד משרע"ה ורק לאחמ"כ מת, ומ"ט סדר בגמרא בשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד, ותירץ האמרי אמת כי תיכף שמת נולד שוב הכוח ממנו, והוסיף הבית ישראל ע"פ דאיתא מיתת צדיקים מכפרת וגדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם, לכן הקדימו להזכיר המיתה כיון שמיום זה יש יותר כח מאשר מזמן הלידה, עכ"ה"ק. ויתכן שכוונת הבית ישראל להסביר דברי האמרי אמת שמה"ט מיד שמת נולד כוחו כיון שגדולים צדיקים במיתתם ומיתת צדיקים מכפרת.

וזה הכוונה בדברי הגמרא ולא ידע שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד שאז נולד הכוח של משרע"ה לכל הדורות, והיינו שאדרבא אז

בגמרא (מגילה יג:) 'הפיל פור הוא הגורל, תנא כיון שנפל פור בחדש אדר שמח שמחה גדולה, אמר נפל לי פור בירח שמת בו משה, ולא היה יודע שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד'.

וברש"י כדאי הלידה שתכפר על המיתה. ויש לדקדק כמה דקדוקים: א. מ"ט שמח המן דווקא שנפל הפור בחדש שמת משה, הרי ישנם חודשים שיותר קשים לעם ישראל כגון חודשי תמוז אב שנעשה בהם חטא העגל וחטא המרגלים ומוכנים לפרענות.

ב. מדברי הגמרא משמע ששמחתו קשורה למיתת משרע"ה דווקא ואם היו נופל בחדש שמת צדיק אחר לא היה שמח, ותמוה הרי היה עוד צדיקים שנפטרו, כגון אהרון הכהן בחדש אב, דוד המלך בחדש סיון וכדו', ומ"ט סבר שדווקא חודש פטירתו של משרע"ה תגרום להצלתו.

ג. מה כוונת רש"י כדאי הלידה שתכפר על המיתה, איזה ענין במיתה צריך כפרה.

ונראה ע"פ מה דכתיב בפרשת בשלח (יז ח ואילך) וַיֵּבֶא עַמְלֵק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפְדִּים: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוָה פָּחַד לִנְוֵי אֲנָשִׁים וַיֵּצֵא הַלָּחֶם בְּעַמְלֵק מִחֹר אֲנָכִי נָצַב עַל רֹאשׁ הַגְּבֻעָה וַיִּמְטֵה הָאֱלֹקִים בְּיָדִי: וַיַּעַשׂ יְהוָה פֶּאֶשֶׁר אֲמַר לוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֵם בְּעַמְלֵק וַיִּמְשֵׁה אֶהְרֹן וְחֹר עָלוּ רֹאשׁ הַגְּבֻעָה: וְהָיָה פֶּאֶשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וַגְּבַר יִשְׂרָאֵל וַכָּאֶשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וַגְּבַר עַמְלֵק: וַיְדִי מֹשֶׁה כְּבָדִים וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיִּשְׁתִּימוּ תַחְתָּיו וַיִּשָּׁב עָלֶיהָ וְאֶהְרֹן וְחֹר תָּמְכוּ בְּיָדָיו מִזָּה אֶחָד וּמִזָּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אָמוּנָה עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ:

ומבואר בדברי הכתובים שאת עיקר מלחמת עמלק עשה משרע"ה, והיינו שמשמע"ה קיבל מהשי"ת את עיקר הכוח ללחום עם עמלק, ואע"פ שיהושע יצא למלחמה, מכל מקום ללא כוחו של משרע"ה שהרים את ידו לא היה יכול לנצח את עמלק.

ועי' שפ"א (זכור תרמ"ד) שהקשה אמאי כתיב והיה כאשר ירים שהוא לשון עתיד ולא כאשר הרים שהוא לשון עבר, ע"ש מה שביאר, ונראה שלעולם הכוח לנצח את עמלק בא מכוח משרע"ה ולכן נאמר כאשר ירים שגם לעתיד כל מלחמת עמלק היא רק מכוח משרע"ה.

ולפי זה אפשר לבאר תמימה המדרש (תנחומא כי תצא יא) על סתירת הכתובים שכתוב אחד אומר (בשלח יז יד) אמחה את זכר עמלק, וכתוב אחד אומר (כי תצא כה יט) תמחה את זכר עמלק.

ולהנ"ל מבואר שידוע שמעשי משרע"ה נחשבים כאילו הם מעשי ה' יתברך (עי' שפ"א שמות תרל"ב ד"ה במדרש, ופסח תרלה ד"ה ויוציאנו), וא"כ שהקב"ה נשבע בכסאו אמחה את זכר עמלק הכוונה ע"י משרע"ה, כמו במלחמה הראשונה שהכל היה ע"י כאשר ירים משה את ידו, ולכן גם הציווי תמחה את זכר עמלק שהכוונה שבבני"א ימחו הכוונה על ידי כוח משרע"ה.

ולכן כאשר נפל להמן פור בחדש שמת

מדברים בשמחת התורה

הספק הלימוד

לחודש אדר א'

- ☞ הלכות נדה
- ☞ קפ"ט סעיף יז - ק"צ סעיף לב
- ☞ הלכות תערוכות
- ☞ ק"ה סעיף ג' - סוף סימן
- ☞ הלכות בשד בחלב
- ☞ צ"ה - צ"ד סעיף ה'
- ☞ הלכות מליחה
- ☞ סימנים ע"ד - ע"ח
- ☞ הלכות שבת ח"א
- ☞ רנ"ד סעיף ה - רנ"ט
- ☞ הלכות שבת ח"ב
- ☞ שט"ז סעיף ח - ש"יז

מיתן לקבל בחינות החדשויות אצל הנצינים

- בית שעש
- הרב יחיאל דובנצ' שליט"א
- בני ברק
- הרב ענדל טענבר שליט"א
- ביתר
- הרב עשה ערדכי רוטנן שליט"א
- ירושלים
- הרב ענדל טענבר שליט"א
- אלעד
- הרב יחזקאל קורנבליט שליט"א

הרב אהרן גלבשטיין

וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לְפָנֶיךָ (כא, א)

איתא בזוהר הקדוש (משפטים צ"ד). אילין סדורין דגלגולא עיין שם. והוא תמוה לכאורה הא בפסוק מפרש ואזיל דיני ממונות, אך שמעתי בענין הדין שאחד דן את חברו לבית דין ויודע בעצמו שבודאי הוא זכאי בדין והתורה מחייבתו אל יקשה לו הלא תורת אמת היא ודרכיה דרכי נועם, כי זהו אמיתות התורה ונועם דרכיה כי בודאי מסתמא היה חייב בגלגול העבר לאיש הדין עמו וכעת חייבתו התורה לשלמו כדי לצאת ידי חובתו וחבירו שלוקח עתה המעות במרמה הוא עתיד ליתן את הדין, וכאלה רבים בעניני דינים, וזה יש לומר שרימו הזוה"ק ואלה המשפטים שהם דיני ממונות אף על פי שמן הנראה הם נגד האמת לפעמים, אך דהאמת הוא אילין סדורין דגלגולא, והיינו הבורא הכל ובורא כל הנשמות הוא היודע איך היה בגלגולים הקודמים בין איש לחבירו ככה יסובב המסבב ומנהיג על פי התורה את עולמו בחסד וברחמים ובצדק ובמשפט אמת לשפוט בין איש ובין רעהו ובין שורו וחמורו וכל אשר לו כפי אשר יורה אלקים, ויש בזה פתח רחב.

דגל מחנה אפרים

כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָדֶיךָ שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וְנִשְׁבַּעְתָּ יָצֵא לְחֻפְשֵׁי חָנָם (כא, ב)

הנה ימי השובבי"ם הם ששה שבועות והם בחדשי טבת ושבת, ונודע אשר לפי סדר הדגלים מגיע דן נגד טבת ואשר נגד שבת. וזו כי תקנה, עולה ד"ן אש"ר [רומז לימי השובבי"ם בחדשי טבת ושבת] שבהם יקנה אדם עבדות הבורא. וזה שש שנים יעבוד, רמז לששה שבועות מן שמות עד משפטים. ובשבועות יצא לחפשי, שנעשה חפשי מן היצר הרע. חנ"ם רומז לפרשת תרומה, כי תרומה"ה דרשו חז"ל תרי ממאה [זוהר פרשת קורח דף קעט.], ואם נקח תרי מן מאה נשאר צ"ח מספר חנ"ם, שאז יוצא לחירות.

עטרת ישועה

וְכִי יִמְכַר אִישׁ אֶת בְּתוּוֹ לְאִמָּה לֹא תִצָּא כְפָאתַי הַעֲבָדִים (כא, ז)

וא"ל על פי דאיתא בזוהר הקדוש (זח"א קלט ע"ב) על פסוק (ויקרא כה יג) בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו, כשישתלם הז"את גימטריא הת"ח, תשובו איש אל אחוזתו, עד כאן. והלא כבר עבר הת"ח ולא שב איש אל אחוזתו.

אלא הענין הוא כמאמר הכתוב (בראשית ב כג) לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זא"ת, ירושלים שהיא כללות ארץ ישראל (זח"א קיד). נקראת זא"ת ולוקחה מאיש העליון ודבוק בהקדושה, וכשישים כל אחד (מיושבי ארץ ישראל) אל לבו גודל קדושתה ולא יסיח דעתו מזה כלל, אז בוודאי יפול עליו אימה ופחד מהבורא ב"ה, ויעבוד אותו בכל לבבו באמת ובתמים, ואז בוודאי בשימו לבבו בחינת זאת הנ"ל ויעבוד כנ"ל, יקוים בשנת היובל הזאת וכו', פירוש בזכות הזאת תשובו איש כו'.

ואם ח"ו לאו, על זה אמר הכתוב וכי ימכר איש את בתו, בת"ו גימטריא זא"ת הוא ארץ ישראל, ימכור לא"מה שהוא ישמעאל בן האמה (בראשית כא י), פירוש כשלא ישים נגד פניו ולבו בחינת זא"ת כנ"ל, אז יתמסר לישמעאל בן האמה. לא תצא כצאת העבדים, פירוש אינה מוציאה אפילו כמו שמוציאים העבדים, פירוש שאר הארצות שנקראים עבדים לארץ ישראל (ע' זח"ג רסה ע"ב - רסו.).

בת עין

אם פָּעֲלֵיו עָמוּ (כב, יד)

איתא במשנה, ארבעה שומרים. כתיב, את זה לעומת זה עשה כו'. יש ארבעה אבות נזיקין וכנגדם ארבעה שומרים, שיכול האדם להשמר. איתא בשם הרבני ר' בער [המגיד הקדוש ממעזריטש] זצ"ל, רמז אבות נזיקין, שור - הראיה, ובור - שאינו לומד תורה, ומבעה - השן שמקלקל באכילתו, והבער - אש כעס. ואולי כנגד זה יש ארבעה השומרין בעבודת השם. שומר חנם - כדאיתא, אל תהיו כעבדים המשמשים כו'. והרמז, נשבע על הכל, שזוכר השבועה שמשביעין לאדם. ושומר שכר - כעין ללמוד שלא לשמה, ומתוך שלא לשמה בא לשמה. ושואל - לידע שמעצמו אין כלום, כדאיתא בקול שמחה, 'שאלת על זה', שהכל בשאלה. וכשאדם יודע שהכל מהש"ת, אז אינו מנתק את עצמו מעול מלכות שמים. וזה דאיתא בשפת אמת, ה' אלקי עמו, ע"כ לא הביט און ביעקב, ויכול לחזור למקומו. וזה ענין שאילה בבעלים, אם בעליו עמו, שיועד שהש"ת עמו והכל ממנו. (בית ישראל, משפטים תשי"ט).

ספר ערוגות הנושם (ליקוטים - כתובים)

וְנָשִׂיא בְּעַמְּךָ לֹא תֵאָר (כב, כז)

סיפר הרה"ק רבי יחיאל האדמו"ר הזקן מאלכסנדר זצ"ל, שהרה"ק רבי מאיר מאפטא [בעל 'אור לשמים'] זצ"ל קרא לתלמיד אחד וצוה עליו לנסוע לפרשיסחה לשבת, ולשמוע מפי הרה"ק הרבי ר' בונם זי"ע "תורה" ולחזור אליו ולהשמיעה באוזניו, ואף זאת: שלא יכנס לביתו ולא יתן לו שלום. וכן עשה החסיד, בליל שבת קודש בשעת עריכת השולחן כנס לבית המדרש, אולם הרבי מפרשיסחה לא אמר "תורה". בבוקר עשה זאת שוב ולא אמר שום "תורה". אתא סעודה שלישית, ואז פתח הרבי מפרשיסחה ואמר: כתיב "ונשיא בעמך לא תאור" (שמות כב, כז), "ונשיא" - אם כבר נעשה רבי, "בעמך" - על ישראל, "לא תאור" - גם אז אסור לו לקלל לשום בר ישראל. שב החסיד לאפטא וסיפר לרבו את הדברים ששמע, ומאז שוב לא דיבר עוד סרה על הרבי מפרשיסחה (שמעתי מפי הרה"ח יחיאל יוסף טיברג ז"ל).

בישישים חכמה

מְדַבֵּר שֶׁקָּרַח תִּרְחַק (כג, ז)

שאלו לרבי ר' העשיל כשנעשה בר מצוה, באיזה אמצעים השתמש טרם שנעשה בר מצוה שלא יפול ברשת יצר הרע, שעדיין לא היה לו יצר טוב, והשיב, שנהג על פי חז"ל (סנהדרין ז: שבועות לא:), שאסור לדיין לשמוע בעל דין אחד עד שיבוא בעל דין השני שנאמר מדבר שקר תרחק, ותמיד אמרתי לו שאסור לי לשמוע דבריו עד שאהיה בן י"ג שנים ויבוא בעל דין השני, ואז אשמע טענת שניכם ואדע עם מי הצדק.

גן יוסר

לֹא תִהְיֶה מִשְׁפָּלָה וְעִקְרָה בְּאַרְצְךָ אֶת מִסְפָּר יְמֶיךָ אֲמַלֵּא (כג, כו)

שמעתי מפי מרן דודי הרב הקדוש מוה' דויד זצלה"ה מדינוב בדרך צחות כי אמר ששמע אשר נתקשו כמה גאונים הקודמים להבין מפני מה נענש הרמב"ם ז"ל כל כך אשר היו לו טרדות יומם וליל מן המלכות ומן הרודפים והחולקים עליו, והשיב להם גאון וצדיק בדורם לאשר הרמב"ם ז"ל בגודל תורתו וצדקתו השלים נפשו במהרה בנפש רוח נשמה חיה יחידה ונתקדשו רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו, ולא היה לו לרמב"ם מה להיות עוד בזה העולם מצד עצמו, אך השי"ת רצה שיתעכב בזה הטולם לטובת כלל ישראל, לכן נתגלגל אליו סיבות אשר הטרידו אותו כדי שיחסר לו מעט מן השיעור קומה שלו בנפש רוח נשמה חיה יחידה, ועי"ז יתארך ימיו כדי שישלים מה שחסר לו, וממילא במשך הזמן שיהיה בחיים יהיה טובה לכלל ישראל על ידו בתורתו וטובותו תמה.

ועל דרך זה אמר מרן דודי זלה"ה שידוע אשר יש צדיקי אמת שדביקתם לד' בתדירות וקשה מאוד להם להפסיק אפילו רגע חדא מן הדביקות לד', אעפ"כ מטרידין אותם העולם כי זה בא במבוקש שאשתו עקרה היא וזה בא במבוקש שאשתו מפלת נפלים וכדומה שמטרידין הצדיק בגשמיות, ויוכל להיות שהטעם היא כדי שיתארכו ימים על ידי זה לטובת הכלל כנ"ל, לזה אמר הכתוב שמבטיח לנו התורה הקדושה לא תהיה משכלה ועקרה בארצך ולא יטרידו אותך, ואעפ"כ מספר ימין אמלא שיהיה לך אריכות ימים, והבן.

בני יוסף (להרה"ק רבי יוסף בנימין רייך אבד"ק העליטש ונכדו של הרה"ק בעל 'הבני יששכר' זי"ע)

נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע (כד, ז)

בשם החידושי הרי"מ [מגור] זי"ע, נעשה ונשמע לשון רבים הא כל אחד ואחד היה מדבר בעדו והיה צריך לכתוב אעשה ואשמע. אך מחמת עריבות ומתיקות התורה שהיתה חביבה אצלם, היה מקבל כל אחד ואחד על עצמו שנעשה ערב בעד חברו, והבן.

שיח שרפי קודש

הרב אהרן גלבשטיין

רבינו אברהם בן עזרא ז"ע - בעל 'אבן עזרא' א' אדר א', ד' תקנ"ד

דברי החיד"א על גדולתו וקדושתו

רבינו אברהם ו' **עזרא**, מופלא בחכמות, ואת הגלוי חכמת הדקדוק שחיבר הרבה ספרים בדקדוק וקצתם נדפסו, ופירש הכ"ד והיה תוכן הרבה, והיה יודע גורל החול על מתכונתו, ואני הצעיר ראיתי כמה ספרים שחיבר והם בכ"י בכמה חכמות. והיה בימי **רבינו מהר"י** ו' **מיגש**, כמ"ש הרדב"ז בשו"ת דפוס פירדא ס' תקל"כ, והאר"י ימים והיה גם בימי **הרמב"ם** ונח נפשיה קודם הרמב"ם, והרמב"ם באגרותיו המודפסות משבחו לבנו. אך מהרש"ל בהקדמת ים של שלמה מוגמגם ומסתפק קצת אם הם דברי הרמב"ם ע"ש. והתוספות בקדושין סוף דף לז כתבו: הקשה הרב רבי אברהם אבן עזרא וכו' ואומר ר"ת וכו', וכתב הרב שדה יהושע פ"ב דחלה סוף דף ז"קן דסוגיין דכלי עלמא אזלא דהראב"ע שהזכירו התוספות הוא המחבר והמפרש. והרמב"ן בפירושו על התורה יש לו תוכחת מגולה עמו המה שפי' בפירושו על החומש. וחיברו כמה פירושים על פי' לתורה ונדפסו קצת פירושים. וחזרו להדפיסם באמשטרדם וקורא לו ס' מרגלית טובה, ויש עוד הרבה פירושים בכ"י. ולפי הנשמע מפי סופרים סיפורים שהיה מופלג בחכמת המספר והתשבורת ובקבלה מעשית. ואירעו לו הרבה ענינים עם הרמב"ם. ומצאתי בפ' מגילת אסתר להרב המובהק כמה"ר זכריה ו' סרוק שהיה רב בקהלות היותר חשובות בספרד וארגון וחיבר הפירוש הזה אחר הגירוש שנת גר"ם ונדפס בוויניצ'א ש' שכ"ה, ובדף ז' ע"א הפליג בשבח הראב"ע וכתב וז"ל: ואנכי ראיתי חידושי הראב"ע ממסכת קדושין והם בתכלית הדקות והאימות עכ"ל, וראה זה חדש כי הראב"ע חיבר חידושים על הש"ס.

שם הגדולים להחיד"א (ערך א' אות ט"ו)

גודל יראת שמים שהיתה בו

והיינו נמי בחינת אהבה ויראה, אהבה היא בלב ויראה היא בשכל כי יראה היא אותיות ראייה, כי לעומת שהאדם משיג מגדלות הבורא נופל עליו פחד ואימה. וכמו שהגיד **אדמו"ר זצלה"ה מפרשיסחא** על **אבן עזרא** שאינו מבין איך היה יכול לחיות חמשה רגעים מפני יראת שמים שהיתה עליו, מפאת חכמתו והשגתו הגדולה.

שם משמואל (פרשת בא - שנת תרע"ד)

שמעתי מפ"ק זקני **החידושי הרי"ם מגור** ז"ל ששמע מרבו ר' **בונם** ז"ל זה הלשון: איך פרשטייא ניט וויא אזוי דיא אקסלין פין אבן עזרא האבין אויס גיהאלטין פין גרויס יראת שמים שהיה בו, עכ"ל.

שפתי צדיק (פרשת תצוה)

"הרמב"ן החשיב מאד להרב אבן עזרא"

וא"ז מו"ר **החידושי הרי"ם מגור** ז"ל הגיד אשר **הרמב"ן** ז"ל החשיב מאד להרב **אבן עזרא** ז"ל, וסיפר מהרבי ר' **בונם** ז"ל שאמר שלפלא איך החזיק על עצמו את כתפותיו מגודל יראת שמים עכ"ל.

שפתי צדיק (פסח)

הזמר הקדוש "צמאה נפשי"

(צמאה נפשי) שירה **מרינו הגדול בעל אבן עזרא** שנהגו כל הצדיקים לומר בעתות רצון. ומובא בשם **החתם סופר** שהפליג מאד בשבח השיר הזה שהוא עמוק בקבלה, ושכלי ספק היה שורה רוח הקודש עליו כשחיבר פיוט הזה.

שומר אמונים (מאמר צהלי ורני - פרק יד)

"אגרת השבת"

"אגרת השבת" האגרת ששלחה השבת אל רבינו ה"אבן עזרא" וסיפור הדברים: נדפסו לראשונה בסוף שו"ע של האריז"ל (פפד"מ תנ"א), ואח"כ נדפסו בהעתקה מדויקת בסוף ספר "מבחר המאמרים" (לר' נתן בר' שמואל הרופא, לירונו תק"צ) מספר כת"י שנכתב בלידא בשנת ה'קמ"ב:

"ויהי בשנת ארבעת אלפים ותשע מאות ותשע עשרה בחצי ליל שבת בארבעה עשר יום לחודש טבת, ואני אברהם הספרדי הנקרא בן עזרא הייתי באחת מערי האי הנקרא קצה הארץ, שהיא בגבול השביעי מגבולות הארץ

היושבת. ואני הייתי ישן ושינתי ערבה עלי ואראה בחלום מלאך והנה עומד לנגדי כמראה גבר ובידו אגרת חתומה, ויען ויאמר אלי קח זאת האגרת ששלחה אליך השבת. ואקוד ואשתחוה לה' ואברך את ה' אשר כבדני זה הכבוד הגדול, ואתפשנה בשתי ידי וידי נטפו מור ואקראנה ותהי בראשיתה בפי כדבש למתוק, אך בקראי הטורים האחרונים חם לבי בקרבי וכמעט יצאה נפשי, ואשאל את העומד לנגדי: מה פשעי ומה חטאתי, כי מיום אשר ידעתי את השם הנכבד והנורא ואשר בראני, ולמדתי מצות ה', לעולם אהבתי השבת, ובטרם בואה הייתי יוצא לקראתה בכל לבי, גם בצאתה הייתי משלחה בשמחה ובשירים, ומי בכל עבדיו כמוני נאמן, ומדוע שלחה אלי זאת האגרת, ויען ויאמר אלי ציר השבת, הגד הוגד לה את אשר הביאו תלמידיך אתמול אל ביתך ספרים פירושי התורה ושם כתוב לחלל ליל שבת, ואתה תאזור מתניך לכבוד השבת להלחם מלחמת התורה עם אויבי השבת ולא תשא פני איש. ואיקץ ותפעם רוחי עלי, ונפשי נבהלה מאד. ואקום וחמתי בערה בי, ואלבש בגדי וארחץ כפי, ואוציא הספרים חוצה אל אור הלבנה, והנה כותב שם בפירוש 'ויהי ערב ויהי בוקר' והוא כי כאשר היה בוקר יום שני אז עלה יום אחד שלם אתמול כי הלילה הולך אחר היום. וכמעט קט קרעתי בגדי וגם קרעתי זה הפירוש, כי אמרתי טוב לחלל שבת אחד ולא יחללו ישראל שבתות הרבה אם יראו הפירוש הרע הזה, גם נהיה כולנו ללעג וקלס בעיני הגוים. ואתאפק בעבור כבוד השבת, ואדור נדר אם אתן שנת לעיני אחר צאת יום הקדוש עד שאכתוב אגרת ארוכה לבאר מתי ראשית יום התורה, להרים מכשול ולהסיר פח ומוקש, כי כל ישראל הפרושים גם הצדוקים יודעים כי לא נכתבה פרשת בראשית להגיד מעשה השם ב"ה בכל יום רק בעבור שידעו שומרי התורה איך ישמרו השבת כאשר שבת השם הנכבד לספור ימי השבוע, והנה אם היה סוף יום הששי עד בוקר יום השביעי יש לנו לשמור הלילה הבאה. והנה זה הפירוש מתמה כל ישראל במזרח ובמערב. גם הקרובים גם הרחוקים גם החיים גם המתים. והמאמין בפירוש הזה, השם ינקום נקמת השבת ממנו והקורא אותו בקול גדול תדבק לשונו לחכו, גם הסופר הכותב אותו בפירושי התורה זרועו יבוש תיבש, ועין ימינו כהה תכהה, ולכל בני ישראל יהיה אור."

עלים לתרופה (משפטים תשנ"ו), זכרונם לברכה

"גדול כמו אברהם אבינו ברוח"

וכן מלוכת הרוח, כי בטבע רוח אנושי להתגאות ולהשתרר על זולתו, והתגברות רוח הנכון להיות איתן וחזק בעבודת ה' לא ישוב מפני כל, וכל המלעיגים עליו יהיו כאפס ואין, אדרבה ירהב עוז בנפשו לדבר על לב בני אדם להמשיכם לעבודת ה' ולא יבוש.

והוא כענין שכתב **הרמב"ם** באגרותיו על **בעל אבן עזרא** שהיה גדול כמו אברהם אבינו ברוח, והכוונה כנ"ל כידוע ומפורסם מענינו.

שם משמואל (הגדה של פסח פרשת החודש דף ב)

בס"ד יצא לאור חוברת מאירת עינים קיצור שולחן ערוך היומי כתקנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
מיוחד לחודש אדר א' עם ברכת המזון
 ניתן יהיה להשיג בכל בתי מדרישנו
 לתרומות והנצחות: **בנדירים פלוס ע"ש אהל מועד, או אצל הרב אהרן לוסיטיג משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א**

נערך ע"י הרה"ג רבי אהרן מרדכי גרין שליט"א - רב ומו"צ בקהילתנו

א. כיבוד הבית במטאטא.

א. לדעת השו"ע [סימן שלו ס"ב] אסור לכבד בית שאינו מרוצף, שמא יבוא להשוות גומות ויש בו משום איסור בונה דהוי כמתקן הבנין, ומותר לכבד בית מרוצף דאין שם חשש משווה גומות. ולדעת הרמ"א [שם] אסרו לכבד גם בית מרוצף, שלא יבוא לכבד בית שאינו מרוצף.

ב. אולם בבגד או מטלית או כנף אוזו הקלים, מותר לכבד אפילו בית שאינו מרוצף, דדברים אלו אינם משווים גומות. [רמ"א שם].

ג. בזמנינו שכל הבתים מרוצפים ואין לגזור מרוצפים אטו אינם מרוצפים, וגם מכבדים את הבית מערב שבת, מותר לכבד את הבית במטאטא העשוי משערות רכות. [מ"ב שם סק"ב בשם כלכלת שבת, ביה"ל ד"ה ויש, וד"ה הקלים].

ד. בחצר הבית שחלקו מרוצף וחלקו משמש לגינה, דעת הגר"נ קרליץ שיש להחמיר לא לטאטא אפילו את חלק המרוצף של החצר, ולדעת הגרש"ו אויערבאך מותר לטאטא את החלק המרוצף, ובפרט אם עשה סוכה בחלק המרוצף של החצר, שמותר לטאטא את הסוכה. [הוי"ד בפסקי תשובות שם].

ד. ויזהר שלא לכבד את הבית במטאטא העשוי משערות קש קשים, דיכולים הקנים להישבר והוי סותר כלי בשבת. [רמ"א שם ס"ב, מ"ב שם

סק"ד].

ה. אין לאסור הכיבוד משום טלטול מוקצה, דהפסולת דינם כגרף של רעי שמוותר לטלטלם ולהוציאם מביתו. [מ"ב שם סק"ב].

ב. הדחת הבית.

א. אין מדיחים את הבית בשבת אפילו בזמנינו שכל הבתים מרוצפים, דחכמינו זכרונם לברכה לא דחו גזירת משווה גומות אלא בדבר נחוץ שיש בו צורך גדול כגון כיבוד רגיל, אך לצורך הדחת הבית שאינו נחוץ כל כך, האיסור במקומו עומד. [שו"ע ומ"ב שם ס"ג].

ב. ודע עוד, דבהדחה יש לנו לחשוש גם כן לאיסור כיבוד וסחיטה, שהרי לצורך ההדחה צריך להשתמש במטלית, ויש בו משום איסור כיבוד, על פי מה שכתב המשנה ברורה [לעיל סימן שב סק"ט] דהשורה בגד במים מרובים גם בדרך לכלוך, אמרינן דשריינת זהו כיבוד, וגם יכול להיכשל באיסור סחיטה, על פי מה שכתב המשנה ברורה [בשער הציון שם סקע"ג] דגם במטלית המיוחדת לניגוב [במפה קטנה] חיישינן שמא יסחטנו כדי שיוכל לנגב בה עוד.

ג. נשפכו מים על הרצפה גם כשהם מרובים, יכול לגרפם בעזרת מגב [מקל גומי] למקום הניקוז, כי איסור ההדחה הוא רק בשופך

מים לצורך הדחת הבית ולא כשגרפם באופן שנשפכו כבר.

ד. מותר לשפוך מים לכתחילה על מקום שהתלכלך ברצפה כיון שאינו מדיח את כל החדר אלא במקום שהתלכלך לבד, וזה אינו בכלל איסור הדחה. [שולחן שלמה שם ס"ג סק"ז].

ה. באופנים שהתירו לשפוך מים, אם היו שם מים מועטים, מותר לנגבם במטלית המיוחדת לכך, דאין לחשוש שיבוא לסוחטה, ויזהר שלא לסחוט את המטלית. אמנם במים מרובים, לא הותר אלא גריפת המים במקל גומי לבד למקום הניקוז, או לתוך כף אשפה, וכשיתמעטו המים יוכל להשתמש כבר במטלית המיוחדת לכך. והטוב ביותר אם אפשר לספוג את הנוזלים המועטים שנשארו, על ידי ממחטות נייר או מפיונים הנזרקים מיד לאחר השימוש בהם. [שש"כ פכ"ג ס"ז].

ו. על ידי נכרי מותר לשטוף רצפות לצורך שבת, אך יש לומר לו שלא ישתמש עם מטלית, ואם אינו שומע לו, כי יותר קל לו לנקות במטלית, אין צריך למחות בו, ודוקא אם עושה כן באקראי לא בקביעות. [פסקי תשובות שם].

ז. ניקוי והדחת השיש והכיור במטבת, והאסלה שבבית הכסא, אינו בכלל גזירת הדחת קרקע, ומותר לכתחילה, ובוהירות מאיסורי סחיטה וצחצוח [הברקה]. [פ"ת שם בשם שבת הלוי].

דברות קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר זיע"א

ואז מובטח לו שהוא בן העולם הבא.

(תשס"א)

דבר ידוע הוא שבימי הבחורות הנסיונות קשים, וראיתי רמז על הכתוב (שמות כא, ב) "כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחפשי חנם", כי תקנה עבד עברי - כשיהודי מגיע לעול המצוות לגיל בר מצוה, שאז מקבלת הנשמה היצר טוב, ואז נהיה עבד עברי, "שש שנים יעבוד" - דהיינו מגיל שלש עשרה עד שמגיע לגיל תשע עשרה ועשרים שנה, וזה עיקר זמן העבודה, וזהו "שש שנים יעבוד" שישמור עצמו ויזהר שלא לקלקל, ואז "ובשביעית יצא לחפשי חנם" בשביעי היינו בגיל עשרים נהיה הרבה יותר קל. (מתוך פתיחת זמן החורף, התש"ן)

מעשיו הם על פי דרכי התורה הק', ואז מובטח לו שהוא בן העולם הבא.

ועפ"י דברי קדשו יש לומר, דבא הכתוב להשמיענו שגם הליכות האדם בדברים שבין אדם לחבירו ושאר ענינים גשמיים, מפי הגבורה נצטוו בסיני כעשרת הדברות, ומה הראשונים פי' עשרת הדברות שמעום מפי הגבורה בסיני, גם הלכות אלו העוסקים בענינים גשמיים של בין אדם לחבירו, הלכות עבדים, ארבעה שומרים וכדו', גם אלו מסיני נצטוו, וכדברי קדשו של רביה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א שכל הליכות היום גם בענינים גשמיים, צריכים להיות על פי דרך תורתנו הק', ובבחינת בכל דרכיך דעהו,

ואלה המשפטים אשר תשים לפניך, (שמות כא, א). וברש"י הק', כל מקום שנאמר אלה, פסל את הראשונים, ואלה, מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני, ע"כ. לכאורה יש לדקדק מה בא להשמיענו דגם משפטים אלו נאמרו בסיני מפי הגבורה. ויש לומר על פי דברי קדשו של רביה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א, על מאמרם ז"ל (נדה עג.) תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא, שנאמר (חבקוק ג) הליכות עולם לו, אל תקרי הליכות אלא הלכות. דלכאורה היה לו לומר 'כל יום' ומדוע נקט לישנא ד'בכל יום', אלא הפירוש הוא 'כל השונה הלכות בכל יום' - עם כל עשיותיו של כל היום, בבחינת בכל דרכיך דעהו, שכל

קיצור שו"ע

ג' סעיפים בכל יום כתקנת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

השו"ת ביהמ"ק ביום טוב, טוב שלא לבדק את הראייה עד לאחר שישפשט את העור, כי אם לבדק ותמצא טרפה, אסור להפשיטה. מתר לטלטל את העור מבהמה ששחטה היום כדי להצניעה, אבל לא לשטחה על גבי יתדות. ושאר עורות אסורין בטלטול. וכן הנוצות מעוף ששחטו היום מתר לטלטלן להצניען, אבל שאר נוצות אסור לטלטלן.

כוכבים באפן שלא יקצץ דמים ולא ישקל, ואולי גם באוה"ן מפתמין דשכיח בהו טרפות. יש להקל.

סעיף כ.

אין לשחט בהמה ביום טוב אלא לצרף גדול, ואסור למכר את הבשר במשקל ולא בקציצת דמים, אלא נותן לו איזה חלק סתם, ולאחר יום טוב ישלם לו.

סעיף כא.

שב"ק משפטים ב'דר"ח אדר א' ה'תשפ"ד

המשך סימן צ"ח

סעיף יט.

שחט עוף ונמצא טרפה, אסור לטלטלו כמו שאר מקצה. אבל אם שחט בהמה ונמצאת טרפה, מתר להצניעה במקום שלא תתקלקל. ואם אי אפשר להצניעה שלא תתקלקל, מתר למכרה לעובד

לזכר עולם הרבנית הצדקנית

מרת **מרים** ע"ה

מחנה"ט של כ"ק מרן אדמו"ר
הרדצ"ש זיע"א

בת הרה"ק רבי פנחס בראד
ממאגדוב צוק"ל

נר"נ האחים הקדושים

הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זיע"א

והרה"ק בעל ה"הפלאה" זיע"א

גלב"ע ז' אדר תרס"ז

ברכת מילא טבא וגדיא יאה

ברגשי כבוד ויקר נשגור בזה מלא הטנא
ברכות מאלפות ומרבבות קדם
הרה"ג ר' ישראל שלמה זלמונוביץ שליט"א
משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א
בן הנה"צ רבי אליהו זללה"ה נאליץ - עכו
חתן כ"ק אדמו"ר מויזטשוב זללה"ה
לרגל שמחת הולדת הנכד
בן אצל בנו האברך החשוב מחשובי אנ"ש
הרב **בעריש** שליט"א
יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל
יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
שמחת השלום זכר בליל שב"ק
בבית מדרשינו קדושת שמעון לונדון

ברכת מילא טבא וגדיא יאה

ברגשי כבוד ויקר נשגור בזה מלא הטנא
ברכות מאלפות ומרבבות קדם
הרה"צ רבי **יעקב אליהו הורונוביץ** שליט"א
בן כ"ק הנה"צ רבי חיים אליהו זללה"ה
חדב"נ כ"ק מרן הברכת משה זיע"א
לרגל שמחת הולדת הנכד
בן אצל בנו האברך החשוב
הרב **חיים אליעזר** שליט"א
חתן הרה"צ רבי **מנחם נחום קאהן** שליט"א
אב"ד תולדות אהרן גבעת ירושלים בית שמש
בן כ"ק אדמו"ר **מתולדות אהרן** שליט"א
יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל
יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מילא טבא וגדיא יאה

בלב מלא שמחה וגילה, בקול צהלה ורנה,
בהדרת כבוד, תבענה שפתינו בהלל והודיה
לשגור בזה ברכותינו המאלפות מעומק
וחדוות דליבא מילא טבא וגדיא יאה קדם
כ"ק אדמו"ר **מבאניע נאדווערנא** שליט"א
חדב"נ כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א
לרגל שמחת הכנס נכדו יניק וחכים
כמר **שמעון נתן נטע** נ"ו
לעול תורה ומצוות
בן יודיש המנהג הרה"צ ר' **חיים שטרן** שליט"א
בן הנה"צ רבי **אליהו** שליט"א
אב"ד מירון רחובות
יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל
יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לעילוי נשמת

אברהם

הרה"ח המפורא ר' **אברהם**

לייב יהושע

יוסף

הרה"ח ר' **יוסף**
דבמ ברבנה"ק זיע"א ומחשובי פארי אנ"ש
נלב"ע ד' אדר תשס"ח

הונצח ע"י בנו ידידנו הנכבד
האי גברא יקירא, איש האשכולות,
ידי רב לו בתורה וחסידות,
העומד לימננו בכל עת במסירות נפלאה
הרה"ח המפורא רבי **ירוחם מיכל וייס** שליט"א
מחשובי ומפארי אנ"ש

ברכת מיל טוב חמה ולקבית

נדבת ידידנו הנכבד, מחשובי אנ"ש
הרה"ח ר' **אברהם נח וינטווק** שליט"א
ולאביו ידידנו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש
הנה"ח רבי **משולם זושא** שליט"א
נר"נ לבורח"ק זיע"א
לרגל שמחת הולדת הנכד הנץ
בן אצל חתנו האברך החשוב
הרב **אליעזר לנדמן** שליט"א
ר"מ בשיבת עמים בתורה
יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל
יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מיל טוב חמה ולקבית

נדבת ידידנו הנכבד, מחשובי אנ"ש
הרה"ג ר' **דוד טיקוצקי** שליט"א
מראשי חברת הבורים ור"מ בשיבת טל תורה
ולאביו ידידנו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש
הרה"ח המפורא ר' **אליהו** שליט"א
ולחמיו ידידנו הנכבד
הרה"ח המפורא ר' **עזריאל רוזנרטן** שליט"א
לרגל שמחת אירוסים בתו הכלה החשובה תחי'
עב"ג החתן המופלג בתורה וירא"ש
ובמידות טובות עדין לגדולות
הבה"ח **משה שיינברגר** ה"ו
בן הרה"ג ר' **דוד** שליט"א
ר"מ בשיבת סאדעווה
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכו לרוות מהם
ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך בריות
גופא ונהורא מעליא

ברכת מיל טוב חמה ולקבית

נדבת ידידנו הנכבד מחשובי אנ"ש בארא פארק
הרה"ח **מנחם לוסטיגמן** שליט"א
ולאביו ידידנו הנכבד, מחשובי ומפארי אנ"ש
הרה"ח המפורא ר' **ישעיה** שליט"א
לרגל שמחת נישואי בנו
החתן המופלג בתור"ש עדין לגדולות כליל
המעלות והמידות
הבה"ח **אברהם מרדכי** ה"ו
מחשובי חברת הבורים ומבחי"ר הכרי
מפעל התורה חביבונא דרבי שמעון
עב"ג הכלה החשובה תחי'
בת ידידנו הנכבד מחשובי אנ"ש
הרה"ח **שלמה אברהם** שליט"א
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכה לרוות ממנו
ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך בריות
גופא ונהורא מעליא
האופרוף בשב"ק בבית מדרשינו הגדול
אצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
שמחת החתונה ביום שני
באולם הכרמים בבית שמש
לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים
בשמחת, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני
נא לראות הזמנה זו כאישית
הזמנות פרטיות לא נשלחו כלל

ברכת מיל טוב חמה ולקבית

נדבת ידידנו הנכבד, מחשובי אנ"ש
העומד לימננו בכל עת במסירות נפלאה
הרה"ח ר' **משה הכהן רוזנפלד** שליט"א
לרגל שמחת הולדת הנכד
בן אצל בנו האברך החשוב
הר"ד **דוד הכהן** ה"ו
יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת ממנו ומכל
יוצ"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

ברכת מיל טוב חמה ולקבית

נדבת ידידנו הנכבד, מחשובי אנ"ש
הרה"ג ר' **משה דוד דייטש** שליט"א
ולאביו ידידנו הנכבד
הנה"ח רבי **יוסף מאיר** שליט"א
ולחמיו ידידנו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש
הרה"ח המפורא ר' **אבא צבי זנדבני** שליט"א
לרגל שמחת אירוסים בתו נכדתו הכלה החשובה תחי'
עב"ג החתן המופלג בתורה וירא"ש
ובמידות טובות עדין לגדולות
הבה"ח **צבי אריה** ה"ו
בן ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' **יוחנן אייכלר** שליט"א
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכו לרוות מהם
ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך בריות
גופא ונהורא מעליא

ברכת מיל טוב חמה ולקבית

נדבת ידידנו הנכבד, מחשובי אנ"ש
הרה"ח ר' **משה מעישיל גלבשטיין** שליט"א
בן ידידנו הבלתי נשכח פאר עדתנו
הנה"ח רבי **אלימלך** זללה"ה
ולחמיו ידידנו הנכבד מחשובי ומפארי אנ"ש
הרה"ח המפורא ר' **יוסף גולדברג** שליט"א
לרגל שמחת אירוסים בתו נכדתו הכלה החשובה תחי'
עב"ג החתן המופלג בתורה וירא"ש
ובמידות טובות עדין לגדולות
הבה"ח **אברהם אלימלך** ה"ו
בן ידידנו הנכבד המחנך הדגול
הרה"ח ר' **בנימין גרינבוים** שליט"א
מתן בת' בני משה לעוב - ב"ב
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכו לרוות מהם
ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה מתוך בריות
גופא ונהורא מעליא

ברכת מיל טוב חמה ולקבית

לידידנו הנכבד מוגזע ארלים ותרשישים
מחר"ח הנה"ח ר' **אברהם ברוך ורדיגר** שליט"א
נר"נ לבורח"ק זיע"א
מחשובי לומדי ומתפללי בית מדרשינו הגדול
לרגל שמחת נישואי נכדתו
הכלה החשובה תחי'
בת לחתנו ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' **מאיר צבי שנטר** שליט"א
עב"ג החתן המופלג בתורה וירא"ש
ובמידות טובות עדין לגדולות
הבה"ח **ישראל כהנא שפירא** ה"ו
יה"ר שהזיווג יעלה יפה ויזכו לרוות
מהם ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה
מתוך בריות גופא ונהורא מעליא
שמחת החתונה ביום שני
באולם גוטניק ירושלים
לידידי ומכרי אשמח לראותכם משתתפים
בשמחת, ובשמחתכם ישמח ליבי גם אני
נא לראות הזמנה זו כאישית

לקורא היקר גיליון אהל מועד
לפני שאתה פותח את הגיליון
**זכור! שעובדים על
הגיליון יומם ולילה
כפי שענייכם רואות
שיוצא גיליון מפואר
מידי שבוע בשבוע**

גם אני קבלתי ע"ע
**כהוראת
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א:
להוסיף זכויות
ולברך 'ברכת המזון
מתוך הסידור'
לישועת ולרפואת הכלל והפרט**

מובא בשם הצדיקים שמדברים מהצדיקים, הצדיקים
מאד נהננים, ואינם רוצים להנות מבלי להכיר טובה אזי
הם משפיעים בני, חיי, ומזוני רוויחי וגיליון אהל מועד
שמדבר תמיד מהצדיקים בודאי רבוה"ק זיע"א יכירו
טובה לך ולכל ומשפחתך
**אבקש שכל אחד ישתתף
בהו"ק ע"ס של 100 ש"ח
לכה"פ לחודש
ע"מ שאוכל את המשיך
ולהוציא להלאה את הגיליון
וזכות יזכי הרבים וזכות רבוה"ק זיע"א בודאי יתברכו
בכל הברכות והישועות זרע של קיימא, פרנסה בשפע
ונחת מכל יוצ"ח**

מהדורת ביתר לזכות צבי בן מרים ומשפחתו וכי"ח להצלחה גדולה ברוחניות וגשמיות